

Strategie EEA 2009–2013 Víceletý pracovní program

Přebal: EEA
Grafická úprava: EEA

Poznámka k právní závaznosti

Obsah této publikace nemusí nutně odrážet oficiální názor Evropské komise nebo dalších institucí Evropských společenství. Evropská agentura pro životní prostředí, ani jakákoli osoba či společnost jednáající jménem agentury, nenesou odpovědnost za způsob použití informací, obsažených v tomto dokumentu.

Informace o autorských právech

© EEA, Kodaň, 2009

Pokud není stanoveno jinak, reprodukce je povolena pod podmínkou, že je uveden zdroj.

Na internetu je k dispozici velké množství informací o Evropské unii. Je možno se s nimi seznámit prostřednictvím serveru Evropa (www.europa.eu).

Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2009

ISBN 978-92-9213-008-4
DOI 10.2800/12773

Ekologická výroba

Tato publikace je vytištěna v souladu s přísnými environmentálními normami.

Tisk: Schultz Grafisk

— Osvědčení řízení ochrany životního prostředí: ISO 14001
— IQNet – mezinárodní síť pro udělování osvědčení DS/EN ISO 14001:2004

— Osvědčení o kvalitě: ISO 9001: 2000
— Registrace EMAS. Povolení č. DK – 000235
— Ekologické označení Nordic Swan, povolení 541 176

Papír

RePrint – 90 gsm.

CyclusOffset – 250 gsm.

V obou případech se jedná o recyklovaný papír a obě kvality papíru získaly ekoznačku Nordic Swan.

Vytištěno v Dánsku

Evropská agentura pro životní prostředí
Kongens Nytorv 6
1050 Kodaň K
Dánsko
Tel.: +45 33 36 71 00
Fax: +45 33 36 71 99
Internet: eea.europa.eu
Dotazy: eea.europa.eu/enquiries

Strategie EEA 2009–2013 Víceletý pracovní program

EEA ve stručnosti

Evropská agentura pro životní prostředí (EEA) je evropský veřejný orgán, který poskytuje objektivní, důvěryhodné a srovnatelné informace o životním prostředí. Cílem EEA je zajistit, aby osoby s rozhodovacími pravomocemi a široká veřejnost byly informovány o stavu a vyhlídkách životního prostředí. EEA poskytuje i nezbytné nezávislé vědecké poznatky a technickou podporu, s jejichž pomocí mohou Společenství a členské státy přijímat vhodná opatření na ochranu a zlepšování životního prostředí tak, jak stanovuje Smlouva a následné akční programy Společenství v oblasti životního prostředí a udržitelného rozvoje. EEA spolupracuje s ministerstvy a agenturami, mezinárodními shromážděními a orgány OSN, vědeckou obcí, soukromým sektorem a občanskou společností.

EEA provádí komplexní škálu integrovaných environmentálních a tematických hodnocení. Patří sem zprávy o stavu a vyhlídkách životního prostředí, které připravujeme vždy po pěti letech, tematická a odvětvová hodnocení, analýzy účinnosti politických opatření, výhledové studie a dopad globalizace na

životní prostředí a zdroje Evropy. EEA je důležitým zdrojem a strážcem údajů a ukazatelů týkajících se životního prostředí a klíčovým poskytovatelem služeb v oblasti informací a poznatků o životním prostředí.

Evropská agentura pro životní prostředí (EEA) a Evropská informační a pozorovací síť pro životní prostředí (Eionet) byly zřízeny nařízením o EEA č. 1210/90 ze dne 7. května 1990 (ve znění nařízení (ES) č. 933/1999 ze dne 29. dubna 1999 a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1641/2003 ze dne 22. července 2003). Rozhodnutí o jejím umístění v Kodani bylo přijato v roce 1993 a EEA zahájila činnost v roce 1994. Nařízení o založení stanovuje agentuře EEA řadu úkolů (článek 2) a prioritní oblasti (článek 3); těmito úkoly a oblastmi se zabývá ve svých víceletých a ročních pracovních programech.

Strategie EEA 2009–2013 je čtvrtým víceletým pracovním programem agentury; byla přijata správní radou agentury písemným postupem po jejím 52. zasedání dne 26. listopadu 2008.

Naše vize

Dosáhnout uznání, coby přední světový orgán poskytující včasné, relevantní a dostupné údaje, informace, poznatky a hodnocení v oblasti evropského životního prostředí.

Předseda správní rady EEA

Dr. Karsten Sach

Jménem správní rady bych chtěl poděkovat odcházejícímu předsedovi Larsi-Eriku Liljelundovi za jeho obětavost a efektivní přístup k vedení správní rady. V průběhu několika posledních let se otázky politiky životního prostředí znovu dostaly na pořad politického jednání, což je trvalý důkaz práce EEA a toho, že její přínos je nyní ještě důležitější než kdykoli předtím.

EEA zaujímá výhodné místo pro další rozvoj své role coby poskytovatele nezávislých a zaručených informací o životním prostředí. Kromě toho bych chtěl vyzdvihnout některé strategické otázky EEA, pokud jde o nadcházejících pět let.

Tato nová strategie bude i nadále podporovat cíle akčních programů EU pro životní prostředí. Změna klimatu, příroda a biologická rozmanitost, životní prostředí a zdraví, stejně jako přírodní zdroje a odpady tak budou stále středem pozornosti agentury EEA. Nová strategie také postoupí vpřed se sdíleným informačním systémem o životním prostředí (SEIS).

Klíčovou roli při utváření evropských politik životního prostředí budou hrát integrovaná hodnocení životního prostředí a očekávání nového myšlení, zejména o ekosystémových službách, ekologické účinnosti a vznikajících technologiích a inovacích. Pro naši společnost a hospodářství jsou nezbytné a příznivé správně koncipované politiky pro životní prostředí.

EEA bude i nadále úzce spolupracovat se sousedními zeměmi, zejména z oblasti západního Balkánu. Je důležité, aby naše brzká a úzká spolupráce nezvyšovala pouze kvalitu a geografický rozsah informací o životním prostředí, ale aby svým dílem také přispívala ke stabilizaci životního prostředí v těchto zemích.

Pokud jde o širší světové souvislosti — zpráva EEA „*Životní prostředí Evropy — čtvrté hodnocení*“, zveřejněná v roce 2007 a známá jako Bělehradská zpráva, poskytla na základě spolupráce s 56 zeměmi politicky relevantní, aktuální a spolehlivé informace o vzájemném působení mezi životním prostředím a společností na celoevropské úrovni. Rovněž ilustrovala, že pro úspěšné provádění politik životního prostředí se musíme spojit se všemi aktéry na celosvětové i regionální úrovni.

Veřejnost, vlivní političtí činitelé, vědecká obec a politici – ti všichni mají z práce agentury prospěch a tento trend má ještě narůstat; změna klimatu, ztráta biologické rozmanitosti a kvalita vody a ovzduší patří mezi otázky, které vyvolávají bouřlivé debaty.

Domnívám se, že tak tomu bude pouze v případě, že v centru dění bude pokroková EEA, která bude v příštích pěti letech poskytovat inovativní informace, jež budou včasné, relevantní a spolehlivé.

Předseda vědeckého výboru EEA

Prof. László Somlyódy

Práci Evropské agentury pro životní prostředí podporuje od jejího založení nezávislý vědecký výbor, jehož členy jsou význační vědci z oboru životního prostředí, kteří společně pokrývají širokou škálu oborů životního prostředí a zajišťují vědecký základ výstupů agentury. Agentura má široký program v oblasti životního prostředí a pozorně sleduje vznikající trendy. Hraje též klíčovou úlohu při zajišťování vhodného spojení mezi diskusemi, které probíhají ve vědeckých a politických arénách.

Vědecký výbor vítá nový víceletý pracovní program EEA na období 2009–2013 jako komplexní a správně vyvážený dokument. Program zahrnuje nejen přírodní, fyzikální, biologickou, chemickou a mechanickou sféru, ale bere v úvahu i význam politických důsledků, ekonomických hnacích sil a sociologických překážek. Tento mezioborový přístup se nachází v samém jádru programu díky celé řadě průřezových témat a integrovaných hodnocení životního prostředí, která agentura provede.

Zprávy o stavu životního prostředí, které připravujeme každých pět let, a celoevropská hodnocení vypracovaná agenturou pomohla formulovat priority rámcových programů pro výzkum. V tomto ohledu by se měl vědecký výbor podle mého názoru aktivněji zapojit do vytváření výzkumného programu pro ty obory, jichž se tento program týká, a také výzkumného programu v souvislosti se vznikajícími technologickými otázkami, jako jsou biotechnologie a nanotechnologie.

Vyjádřením celistvějšího přístupu k environmentálním, ekonomickým, sociálním a technologickým otázkám bude vědecký výbor pomáhat budovat spojení a udržovat užší dialog nejen s akademickou obcí a partnery z oblasti výzkumu, ale i s nevládními organizacemi, průmyslem a občany.

Souvislosti, v nichž EEA pracuje, se vyvíjejí rychle. Z tohoto důvodu je důležité chopit se příležitostí, které nabízejí nové změny, jako jsou GMES a další iniciativy v oblasti rozsáhlého pozorování. Ty pravděpodobně od základu upraví způsob, jakým jsou poskytovány údaje, informace a ukazatele.

V období 2009–2013 je obzvláště důležité, aby agentura za pomoci členů svého vědeckého výboru pokračovala v šetření témat, která se objevují v souvislosti s plánováním budoucího výzkumu, a aby identifikovala vědecké propasti a prognózy pro výzkum v oblasti životního prostředí na evropské i vnitrostátní úrovni, jež by mohly mít důsledky pro budoucnost různých environmentálních výzev, jimž Evropa dnes čelí.

Nově zvoleným předsedou vědeckého výboru EEA je Dr. Detlef Sprinz.

Výkonná ředitelka EEA

Prof. Jacqueline McGlade

Tato strategie EEA nastiňuje naše plány pro příštích pět let. Je vytvořena v souvislosti s dnešními i nastávajícími potřebami informací s celkovým důrazem na mnohem rozsáhlejší používání informací o životním prostředí, které jsou shromažďovány. Zefektivňujeme svou činnost, vytváříme nové způsoby práce a nové metody, abychom ekologické myšlení vnesli do hlavního proudu tvorby hospodářských a sociálních politik.

Nové způsoby výkladu informací o životním prostředí

Velká část přírody je veřejným bohatstvím, které patří všem, o které se ale nestarají všichni. Abychom mohli pomoci při posuzování přínosu přírody, budeme muset najít způsoby, jak zaplatit tu správnou cenu za její ochranu a zachování. V EEA budeme vytvářet protějšek oficiální statistiky týkající se ekologických služeb a environmentálních aktiv, postavených vedle tradičních aktiv našeho hospodářství. Na své cestě potvrdíme metodický základ pro mezinárodní dohodu o environmentálním účetnictví a vypracujeme hodnocení evropských ekosystémů a služeb — Eureka 2012. V budoucnosti budeme schopni ukázat, jak společnosti a vlády mohou začlenit ekosystémové služby do restrukturalizace celosvětového hospodářství.

Nové způsoby využívání informací o životním prostředí

Lidé potřebují aktuální informace o jejich životním prostředí. Například s rozšiřováním městských

oblastí roste i počet lidí postižených expozicí vysokým úrovním ozonu a emisím částic. Přístup k údajům o ozonu v téměř reálném čase je nyní možný přes internetovou stránku EEA nazvanou Ozon a je zaváděn k lékařům a do nemocnic s cílem zajistit systém upozorňující na citlivost osob. V EEA budeme pomocí pozemních monitorovacích stanic a pozemských observatoří z programu GMES poskytovat on-line údaje o kvalitě ovzduší, aby partneři ve zdravotnictví mohli lépe pochopit převládající respirační choroby podmíněné životním prostředím.

Nové způsoby identifikace vznikajících ekologických problémů

Maximálně důležité je předvídaní typů informací, které vlivní političtí činitelé, průmysl a občané budou pro své rozhodování v budoucnosti potřebovat. Prostřednictvím publikace Signály v novém formátu upozorňujeme své čtenáře na témata, která podle našeho názoru budou zřejmě v nadcházejícím roce hrát významnou úlohu. Mezi typické příklady, kde EEA předstihla veřejnou poptávku, patří zemědělská paliva, subvence do energetiky, hodnocení ekosystémových služeb a elektromagnetické záření. Naše práce vychází ze zásady obezřetnosti, hodnocení důkazního břemene, rozhodování s měnící se mírou nejistoty a z používání modelů a scénářů na podporu rozhodování. Během příštích pěti let vytvoříme jednoduchou metodu výpočtu, s jejíž pomocí budeme schopni předvídat potenciální dopad na životní prostředí, vyplývající z dnešních i zítřejších společenských a hospodářských stimulů.

Nové způsoby práce

Jelikož stále více lidí je přesvědčeno o důležitosti životního prostředí v našem životě, skokově narostla poptávka po důvěryhodných místních informacích. Poskytování informací prostřednictvím sítě EEA je jedinečnou a pozitivní zkušeností. Díky používání moderních technologií a softwaru jsme schopni zužitkovat vědecký pokrok při monitorování a pozorování. V dnešní době si uvědomujeme, že pozorovatelé z řad občanů, zejména ti, kteří žijí v odlehlých regionech nebo kteří mají díky svým životním podmínkám či profesím blízko k životnímu prostředí, mohou mnohdy zasáhnout. Při práci v regionech jako Arktida často právě domorodé národy odhalí změny rychleji než kterýkoli dobře navržený program pro odběr vzorků. Kombinování těchto zdrojů důkazů ve formálním světě hodnocení a analýzy bude

velmi důležité. EEA rozšiřuje a buduje své sítě a zdroje pro pozorování a sběr poznatků prostřednictvím své celosvětové občanské observatoře životního prostředí. V průběhu příštích pěti let rozšíříme pomocí sdíleného

informačního systému o životním prostředí počet uplatnění, abychom mohli poskytovat širokou škálu monitorovacích služeb v oblasti životního prostředí na celosvětové i místní úrovni.

Náš cíl

Většina Evropanů dnes souhlasí s tím, že životní prostředí má významný dopad na kvalitu jejich života a že při tomto hrají významnou úlohu celosvětové trendy. Chtějí, aby životní prostředí, stejně jako ekonomické a sociální potřeby, bylo bráno v úvahu při rozhodování o dopravě, energii, bydlení, zemědělství, rybolovu, potravinách a zdraví. O větší inovace a ekologickou účinnost usilují i podniky, které chtějí dosáhnout vyšších environmentálních standardů a chtějí si udržet svou konkurenceschopnost v hospodářství.

V průběhu uplynulých třiceti let byli Evropané svědky výrazného snížení emisí znečišťujících látek v ovzduší, poklesu produkce chemikálií poškozujících ozonovou vrstvu o 95 %, vytvoření smlouvy o snížení emisí skleníkových plynů, inovačního programu pro trhy pro obchodování s uhlíkem a kompenzace, ochrany živočichů a rostlin, zlepšení kvality sladké vody a moří u pobřeží a všeobecného přístupu k bezpečné pitné vodě. Mnoha z těchto zlepšení bylo dosaženo díky provedení *acquis communautaire* v oblasti životního prostředí.

Přitom občany i nadále znepokojuje problém změny klimatu, kvality vzduchu, který dýchají, způsobů nakládání s odpady a vlivů chemických látek. Mají mnoho otázek o tom, co se děje životnímu prostředí a jaký to bude mít vliv na ně i na budoucí generace.

Naším cílem v EEA je poskytnout evropským činitelům s rozhodovacími pravomocemi a občanům přístup k včasným a relevantním informacím a poznatkům pro zajištění solidního základu pro politiky životního prostředí, pomoci odpovědět na otázky o životním prostředí, které je napadají v jejich každodenním životě, a zajistit, aby se ekologické myšlení a vzdělávání stalo součástí hlavního trendu v procesu rozhodování.

Usilujeme o to, abychom v příštích pěti letech těchto cílů dosáhli tím, že:

- budeme i nadále podporovat provádění evropských právních předpisů o životním prostředí prostřednictvím analýz a hodnocení životního prostředí Evropy;
- zajistíme nepřetržitý přístup k vysoce kvalitním údajům, informacím a službám v oblasti životního prostředí;
- integrovaná hodnocení životního prostředí a výhledové studie pro Evropu budeme provádět stále více v celosvětovém kontextu;
- budeme se zabývat kritickými prioritami v oblasti životního prostředí, jakmile se objeví v politickém programu;
- budeme zlepšovat komunikaci a šíření multimediálních a uživatelsky příznivých informací ve více jazycích mezi osobami s rozhodovacími pravomocemi a občany.

Naše strategie pro období 2009–2013

V několika posledních letech vzrostlo povědomí o změně životního prostředí a o potřebě nezbytně nutných politických opatření. To na druhou stranu vedlo k náhlému nárůstu počtu iniciativ a institucí v oblasti životního prostředí. Naší strategií je reagovat na tyto změny tím, že se zaměříme na konsolidaci a zlepšení časového a prostorového rozlišení a kvality toků dat o životním prostředí, na vytvoření nových zdrojů dat tam, kde to bude nutné, na podporu větší integrace poznatků o propojení ekosystémů a významných socioekonomických oblastí a na zlepšení kvality a efektivnosti ekologického vzdělávání v Evropě.

Strategie EEA 2009–2013 je čtvrtým víceletým pracovním programem. Staví na úspěšné realizaci naší předchozí strategie pro období 2004–2008, která vycházela z klíčových priorit 6. akčního programu pro životní prostředí a zřídila agenturu jako klíčového poskytovatele údajů, informací a poznatků o životním prostředí v Evropě.

Hodnocení efektivnosti EEA za rok 2008 uvádí, že „agentura je ... nejúčinnějším způsobem pro poskytování produktů a služeb, které zúčastněné strany požadují. ... Jen stěží si dokážeme představit, ... že by poskytování nestranných a spolehlivých informací zajišťoval některý z případných jiných mechanismů, které mají evropské organizace k dispozici“.

Hodnocení za rok 2008 obsahovalo i řadu doporučení ohledně stanovení priorit a šíření. Ta se stala podkladem pro určení budoucích priorit a formy zdrojů agentury.

Naše nová strategie se opírá o tři hlavní činnosti:

- pokračující podpora informačních potřeb stanovených v právních předpisech Evropské unie o životním prostředí a v mezinárodních právních předpisech, a zejména v 6. akčním programu pro životní prostředí;
- poskytování včasějších hodnocení toho, jak a proč se životní prostředí mění a zda byly politiky životního prostředí účinné, včetně 6. akčního programu pro životní prostředí, strategie udržitelného rozvoje EU a politik v souvisejících oblastech;
- zlepšení koordinace a šíření údajů a poznatků o životním prostředí napříč Evropou.

Tento strategický dokument popisuje činnosti EEA ve čtyřech oblastech:

- Environmentální témata
- Průřezová témata
- Integrované hodnocení životního prostředí
- Informační služby a komunikace.

Dvě další strategické oblasti zahrnují činnosti, správu a řízení agentury EEA.

Cíle

Náš hlavní cíl pro období 2009–2013

Hlavním cílem agentury EEA bude tvorba evropských, celoevropských a regionálních integrovaných souborů ukazatelů a údajů o životním prostředí, hodnocení a tematických analýz s cílem poskytnout solidní rozhodovací základ pro politiky životního prostředí v EU a v členských státech a pro spolupráci s kandidátskými a potenciálními kandidátskými zeměmi a zeměmi zahrnutými do evropské politiky sousedství.

Budeme pokračovat v intenzivní spolupráci se sítí Eionet, spolupracujícími zeměmi a širokou škálou partnerských institucí, včetně Evropské komise, ministerstev a vládních agentur, orgánů mezinárodních úmluv a orgánů OSN, vědeckými, technickými a výzkumnými obcemi, soukromým sektorem a občanskou společností, abychom zajistili relevantnost a kvalitu údajů, analýz a informací, které poskytujeme.

Naše strategické cíle jsou:

- hrát klíčovou roli při rozvoji a provádění evropských politik životního prostředí a souvisejících oblastí, zejména akčního programu Evropské komise pro životní prostředí;
- sledovat efektivnost politik životního prostředí EU, členských zemí EEA a v kandidátských a potenciálních kandidátských zemích;
- podporovat sledování strategie udržitelného rozvoje EU (pomocí indikátorů udržitelného rozvoje) se zaměřením na klíčová témata z oblasti životního prostředí;
- provádět integrovaná hodnocení životního prostředí a analýzy 6. akčního programu pro životní prostředí a strategie udržitelného rozvoje EU, hodnocení témat z oblasti životního prostředí, studií budoucích opatření a včasných varování spojených se změnami ve společenských a ekonomických strukturách;
- poskytovat přístup k pravidelněji aktualizovaným informacím a pokud možno k údajům v téměř reálném čase pro zlepšení včasnosti poskytování informací o životním prostředí prostřednictvím sdíleného informačního systému o životním prostředí a středisek údajů o životním prostředí;
- předvídat nové nápady a myšlení, zejména o ekosystémových službách, využívání zdrojů a vznikajících technologiích a inovacích a o změnách chování;
- rozvíjet nové internetové služby pro potřeby ekologického vzdělávání;
- pomáhat zajistit efektivní komunikaci informačními službami, aby se ekologické myšlení a vzdělávání stalo součástí hlavního trendu v procesu rozhodování a v každodenním životě evropských občanů.

Klíčová opatření

Naše klíčová opatření pro období 2009–2013

V roce 2009 ...

- spustíme informační služby v oblastech pěti středisek údajů o životním prostředí, pokud jde o kvalitu ovzduší, změnu klimatu, biologickou rozmanitost, sladkou vodu (včetně ukazatelů o vodní rovnováze prostřednictvím informací WISE a společného výzkumného střediska o povodňových rizicích a rizicích vzniku sucha), moře a využití půdy, a stanovíme potřebu údajů, pokud jde o zranitelnost a přizpůsobení, předcházení katastrofám a jejich řízení;
- vytvoříme podpůrnou infrastrukturu EEA pro Evropský sdílený informační systém o životním prostředí (SEIS) a směrnici Inspire, přičemž zlepšíme on-line dostupnost údajů a internetové služby;
- budeme koordinovat poskytování údajů *in-situ* pro služby GMES a napojíme je na globální soustavu systémů pozorování Země (GEOSS);
- v rámci švédského předsednictví budeme podporovat hodnocení životního prostředí v baltickém makroregionu;
- budeme poskytovat klíčové analytické příspěvky pro celosvětový „Green New Deal“ a plánování nízkouhlíkového hospodářství pro Evropu;
- vypracujeme dvě klíčové publikace o včasném varování;
- budeme podporovat úvahy o změně klimatu vedoucí k jednání COP15 Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu v Kodani;
- budeme informovat o pokroku iniciativy zastavit ztrátu biologické rozmanitosti pomocí zefektivnění ukazatelů evropské biologické rozmanitosti pro rok 2010.

V roce 2010 ...

- budeme pravidelně vypracovávat integrované hodnocení životního prostředí EEA o stavu a vyhlídkách životního prostředí Evropy, které se zaměří na operační a strategické politické priority, včetně priorit kandidátských a potenciálních kandidátských zemí (6. akční program pro životní prostředí a strategie udržitelného rozvoje EU), a hodnocení výsledků výkonnosti v oblasti životního prostředí;
- vypracujeme analýzu cest k dohodám EU o dosažení nízkouhlíkového a zeleného hospodářství do roku 2050;
- společně se Společným výzkumným střediskem budeme zajišťovat průběžné analýzy celosvětových odchylujících se bodů v oblasti životního prostředí;

- vytvoříme službu mapování ohrožení a přizpůsobování se a informace pro řízení katastrof a jejich předcházení na území celé Evropy;
- budeme podporovat středomořská hodnocení a další příslušné činnosti během španělského a belgického předsednictví.

V roce 2011 ...

- podpoříme podávání zpráv o životním prostředí v rámci evropské politiky sousedství;
- provedeme ocenění škod na ekosystémových službách a blahobytu lidí.

V roce 2012 ...

- vypracujeme hodnocení ekosystémových služeb v Evropě — Eureka 2012;
- podpoříme přezkum stavu vod a podzemních vod v celé EU prostřednictvím systému WISE.

V roce 2013 ...

- podpoříme přezkum environmentálních výsledků 6. akčního programu pro životní prostředí a strategie udržitelného rozvoje EU.

Po celých pět let budeme ...

- udržovat a rozšiřovat toky dat EEA o životním prostředí a informační služby prostřednictvím sítě Reportnet a pěti středisek údajů o životním prostředí EEA;
- spolupracovat s Eurostatem, se Společným výzkumným střediskem a GR pro životní prostředí, přičemž se zaměříme na ukazatele, zefektivnění a včasnost údajů v rámci dohody Skupiny čtyř;
- společně s GR pro výzkum a v rámci výzkumných projektů financovaných Evropskou unií budeme pracovat na lepším využití výstupů a výsledků;
- provádět tematická hodnocení, studie včasného varování, strategické analýzy budoucích opatření a hodnocení informací v oblasti politických potřeb pro celou řadu rozvíjejících se složitých a závažných úkolů v oblasti životního prostředí;
- podporovat práci Eurostatu na ukazatelích udržitelného rozvoje;
- sledovat pokrok směrem k politickým cílům, efektivnosti politiky životního prostředí a souvisejících politik a ukazatelů politických reakcí;
- provádět pravidelná hodnocení efektivnosti EEA;
- rozšiřovat sdělení EEA mezi veřejnost, vlivné politické činitele a odborníky prostřednictvím multimediálních, uživatelsky příznivých, vícejazyčných informací, zejména v oblastech změny klimatu, biologické rozmanitosti, ekosystémů a „zelenání“ hospodářství.

Naše síť a řízení

Agenturu EEA řídí správní rada složená z jejích členských zemí a zástupců Evropského parlamentu a Evropské komise. Předsednictvo je složeno z předsedy a místopředsedů správní rady. Každá členská země má ve správní radě svého zástupce, kterého podporuje národní ústřední kontaktní místo a řada národních referenčních center a hlavních kontaktních míst.

EEA má vědecký výbor, složený z nezávislých odborníků z oblasti životního prostředí, včetně vědců z oboru společenských věd a specialistů z oboru. Výbor nabízí poradenství pracovníkům EEA a vydává stanoviska k různým problematikám.

Eionet — Evropská informační a pozorovací síť pro životní prostředí s 39 členy a spolupracujícími zeměmi — představuje jedinečné partnerství mezi agenturou EEA a jejími členskými zeměmi a je ústředním bodem pro činnosti, které EEA vyvíjí v rámci sítě. Na činnosti sítě Eionet se podílí celkem téměř 400 osob.

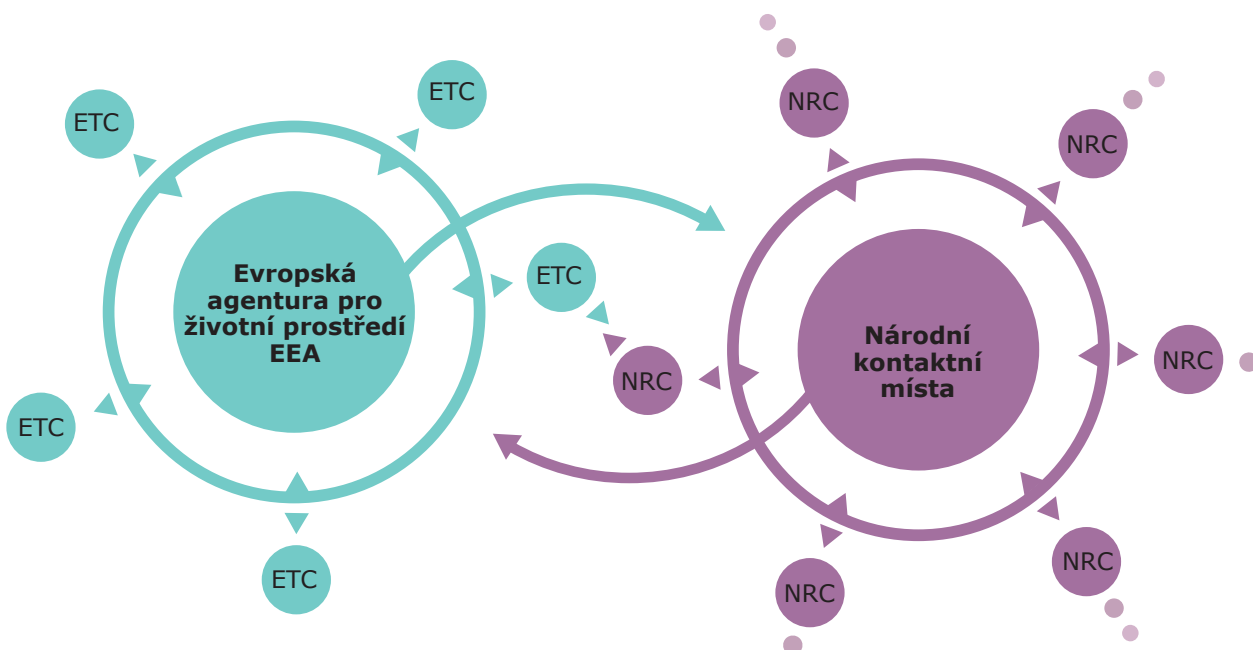
Hodnocení efektivity agentury za rok 2008 potvrdilo, že „zřízení této sítě ... je pokládáno za jeden z největších úspěchů agentury EEA a za klíčový faktor, který jí umožňuje dosáhnout jejích cílů“.

Síť Eionet je velkou měrou uznávána pro její podporu mnoha forem spolupráce a jako pozitivní příklad institucionálního a technického partnerství. Eionet je obzvláště efektivní v podpoře řádné správy v rámci evropských a mezinárodních monitorovacích a výkaznických činností v oblasti životního prostředí, jako je globální soustava systémů pozorování Země a iniciativa OSN Environment Watch.

Mezi další sítě, s nimiž EEA spolupracuje, patří vedoucí představitelé evropských agentur, agentur na ochranu životního prostředí a agentur na zachování životního prostředí, předsedové vědeckých výborů agentur EU a institucí Společenství, sítě zřízené v rámci programu sousedství, akčního plánu EU pro Středomoří a v rámci Severské rady a Arktické rady, mezinárodní sítě včetně sítí zřízených v rámci OSN a mnohostranných úmluv o životním prostředí a celé řady mezinárodních a evropských výzkumných sítí.

Tuto pracovní oblast budeme realizovat prostřednictvím strategické oblasti:

- řízení a partnerství EEA.

Realizace

Pracovníci EEA pocházejí z 32 členských zemí. V EEA pracuje i řada národních odborníků.

Pracovní kapacitu EEA zvyšuje jejich pět Evropských tematických středisek (ETC) pro ovzduší a změnu klimatu, biologickou rozmanitost, využití půdy a územní informace, vodu a udržitelnou spotřebu a výrobu. Tematická střediska jsou rozmístěna ve všech členských zemích EEA.

Každodenní práce agentury je primárně rozdělena mezi členy Skupiny čtyř, složené z EEA, generálního ředitelství pro životní prostředí, Společného výzkumného střediska a Eurostatu. Cílem skupiny je maximalizovat využívání zdrojů zefektivněním podávání zpráv o životním prostředí a zajištěním společného webhostingu pro deset tematických oblastí. Střediska údajů o životním prostředí zahrnují změnu klimatu, vodu, vzduch, biologickou rozmanitost a využití půdy (střediska řízená agenturou EEA), lesy a půdy (řízená Společným výzkumným střediskem) a odpady, přírodní zdroje a produkty (řízená Eurostatem).

V průběhu příštích pěti let budeme i nadále provádět nový systém řízení kvality a plány pro zachování kontinuity činností, budeme pokračovat v přijímání veškerých zbývajících ustanovení podle služebního řádu a budeme provádět revize svého stávajícího systému správy ukazatelů, výkaznictví údajů, systému vnitřního řízení a vyváženého přehledu výsledků, abychom objasnili propojení mezi odvedenou prací, použitými zdroji a dosaženými výsledky.

Hodnocení efektivnosti za rok 2008 uvedlo, že „agentura byla také schopna vyhovět rostoucí poptávce po informacích bez podobné míry nárůstu v oblasti zdrojů, což ukazuje též na efektivnost v rámci organizace“. V agentuře usilujeme o to, abychom celé obrovské agendě životního prostředí poskytli náležitou hodnotu. To je v dnešní atmosféře zvýšených finančních tlaků a rostoucího počtu organizací zabývajících se otázkami životního prostředí zásadní.

Usilujeme o maximalizaci zdrojů agentury pro naši práci v oblasti životního prostředí tím, že:

- každý rok dosahujeme svých cílů EMAS pro životní prostředí;
- provádíme reorganizaci, aby agentura lépe reagovala na výzvy a aby byla pružnější;
- vyhýbáme se zdvojování práce s jinými institucemi EU;
- jsme v kontaktu s pracovníky Evropské komise ohledně své tematické práce a v zájmu zajištění administrativní soudržnosti;
- maximálně využíváme všechna opatření pro životní prostředí financovaná EU;
- pokračujeme ve zlepšování způsobu, jakým sdělujeme a poskytujeme informace našim klíčovým zúčastněným subjektům a občanům;
- i nadále maximalizujeme dostupnost a efektivnost pracovníků, jelikož se zaměřujeme na zdraví a duševní pohodu.

Naše aktivity v oblasti realizace budou prováděny prostřednictvím strategické oblasti:

- vnitřní řízení a správa EEA.

Strategické oblasti

1 Environmentální témata

- 1.1 Kvalita ovzduší
- 1.2 Emise látek znečišťujících ovzduší
- 1.3 Biologická rozmanitost
- 1.4 Emise skleníkových plynů
- 1.5 Sladká voda
- 1.6 Mořské prostředí

2 Průřezová témata

- 2.1 Dopad klimatických změn
- 2.2 Zranitelnost a přizpůsobování se
- 2.3 Ekosystémy
- 2.4 Životní prostředí a zdraví
- 2.5 Námořní politika
- 2.6 Udržitelná spotřeba a výroba a odpady
- 2.7 Využití půdy
- 2.8 Zemědělství a lesnictví
- 2.9 Energie
- 2.10 Doprava

3 Integrované hodnocení životního prostředí

- 3.1 Integrované hodnocení životního prostředí
- 3.2 Regionální a celosvětové hodnocení
- 3.3 Podpora rozhodování
- 3.4 Ekonomika
- 3.5 Strategická budoucí opatření

4 Informační služby a komunikace

- 4.1 Sdílený informační systém o životním prostředí
- 4.2 Komunikace

Strategická oblast 1 Environmentální témata

Jednou ze základních úloh agentury EEA je podpora politiky v oblasti životního prostředí Evropské unie sledováním výsledků provádění právních předpisů EU o životním prostředí ve všech členských zemích EEA a podáváním zpráv o těchto výsledcích. To zahrnuje vytváření a správu mechanismů podávání zpráv, rozvoj sdíleného informačního systému o životním prostředí, uplatňování iniciativy Inspire, postupy pro zajištění kvality, analytické rámce a standardizované výsledky v oblasti souborů údajů, ukazatele a tematická integrovaná posouzení pro celou řadu témat z oblasti životního prostředí, jako je kvalita ovzduší a emise znečišťujících látek, emise skleníkových plynů, sladká voda a mořské prostředí. Práce zahrnuje mimo jiné analýzy nákladů na činnost/nečinnost, hodnocení efektivnosti, hodnocení vzdálenosti od stanoveného cíle v souvislosti s dohodnutými politickými cíli a dlouhodobými referenčními hodnotami a výhledy do budoucnosti v horizontu let 2020–2030.

Očekává se, že poptávka po práci tohoto typu bude v průběhu nadcházejících pěti let setrávat a vyvíjet se tak, jak se budou vyvíjet politiky a právní předpisy EU v oblasti životního prostředí. Středem pozornosti v tomto období bude: na podzim 2009 celosvětová dohoda v Kodani o snížení emisí skleníkových plynů po roce 2012; provádění upraveného systému obchodování s emisemi v EU pro období 2008–2012; dohodnuté národní cíle pro snížení emisí skleníkových plynů do roku 2020; revize Směrnice o národních emisních stropích a Směrnice o integrované prevenci a omezení znečištění v roce 2009, provádění nové směrnice Čistý vzduch pro Evropu (CAFÉ), pokrok v jednání o záměru zastavit ztrátu biologické rozmanitosti do roku 2010, první série plánů povodí a související programy opatření podle rámcové směrnice o vodě v roce 2009 a provádění nedávno přijaté směrnice o strategii pro mořské prostředí. Agentura EEA se v zájmu uspokojení těchto měnících se potřeb bude opírat o své stávající toky dat, ukazatele a posouzení a bude je přizpůsobovat.

Obecné cíle pro období 2009–2013

Podpora rozvoje a hodnocení politiky v rámci témat z oblasti životního prostředí, jež jsou zahrnuta do *acquis communautaire* a souvisejících oblastí, a to tím, že:

- prostřednictvím systému SEIS a středisek údajů o životním prostředí EEA bude zajištěn plný přístup k údajům zajištěné kvality, které jsou nezbytné pro podporu práce na ukazatelích a integrovaných posouzeních na evropské úrovni,
- budou zachovány a rozvíjeny příslušné ukazatele EEA v rámci systému správy ukazatelů,
- budou poskytovány tematické analýzy, posouzení a metodiky, jejichž úkolem bude podpora různých tematických politických agend, a
- budou prováděna hodnocení stávající efektivnosti politik a výhledů do budoucnosti v horizontu let 2020–2030.

Práce je rozdělena na významná témata z oblasti životního prostředí, která se shodují s tématy podle 6. akčního programu Evropské komise pro životní prostředí:

- **Kvalita ovzduší**
- **Emise látek znečišťujících ovzduší**
- **Biologická rozmanitost**
- **Emise skleníkových plynů**
- **Sladká voda**
- **Mořské prostředí**

1.1 Kvalita ovzduší

Náš hlavní cíl

Zajistit posouzení kvality a znečištění ovzduší napříč Evropou, zejména v městských a venkovských oblastech, na základě aktualizovaných údajů a ukazatelů zajištěné kvality a pokud možno v téměř reálném čase, přičemž pozornost bude zaměřena na částice, ozón, toxické a jiné nebezpečné znečišťující látky, emise jednotlivých odvětví, pokrok a vyhlídky v oblasti plnění krátkodobých a dlouhodobých politických cílů pro kvalitu ovzduší a vstupy pro posouzení vlivu kvality ovzduší na lidské zdraví a ekosystémy.

Analýza

Ačkoli se kvalita okolního ⁽¹⁾ ovzduší v Evropě neustále zlepšuje, ke splnění dlouhodobých cílů na ochranu lidského zdraví a životního prostředí stále vede dlouhá cesta. Značný vliv na lidské zdraví, ekosystémy, plodiny a lesy stále existuje z důvodu přítomnosti částic, jako jsou PM₁₀ a PM_{2,5}, ozón, toxické a jiné nebezpečné znečišťující látky v okolním ovzduší a díky ukládání celé řady látek. Hlavními politickými úkoly v období příští strategie bude provádění nové směrnice Čistý vzduch pro Evropu a její revize (2013), revize Tematické strategie o ovzduší (2010) a současná revize Směrnice o národních emisních stropích.

Opatření

Svého cíle dosáhneme tím, že:

- budeme poskytovat aktuální údaje, mapy a ukazatele zajištěné kvality pokud možno v téměř reálném čase a efektivní přístup na příslušné internetové stránky o kvalitě okolního ovzduší prostřednictvím SEIS a střediska údajů EEA o ovzduší,
- budeme provádět integrovaná a cílená posouzení znečištění ovzduší a hluku, dopadu na lidské zdraví a životní prostředí a posouzení efektivnosti a dalšího přínosu souvisejících politik a opatření,

- budeme poskytovat roční posouzení letních hladin ozónu (v souladu se Směrnicí o ozónu ve vnějším ovzduší) a kvality ovzduší v zónách a aglomeracích (v souladu se Směrnicí o kvalitě vnějšího vzduchu),
- budeme přispívat k integrovaným hodnocením životního prostředí agentury EEA a analýzám životního prostředí a zdraví rozšiřováním technik tvorby modelů a pokročilých technik prostorového mapování a iniciativy Inspire ve své práci,
- budeme úzce spolupracovat se sítí Eionet, s Evropským tematickým střediskem pro ovzduší a změnu klimatu, atmosférickými službami GMES, Eurostatem, Společným výzkumným střediskem a dalšími službami Evropského společenství, WHO, UNECE (příslušné programy, centra a pracovní skupiny v rámci této úmluvy), se sítí národních referenčních laboratoří na kontrole/zajištění kvality monitorování kvality ovzduší, s dalšími poskytovateli údajů, jako jsou regionální orgány, města, průmysl a vědecké, výzkumné a společenské ústavy, a
- budeme zlepšovat využívání informací o kvalitě ovzduší prostřednictvím multimediálních, uživatelsky příznivých a interaktivních služeb.

⁽¹⁾ O otázce vnitřního znečištění pojednává průřezové téma o životním prostředí a zdraví.

1.2 Emise látek znečišťujících ovzduší

Náš hlavní cíl

Poskytovat hodnocení týkající se emisí znečišťujících látek, včetně toxických a nebezpečných znečišťujících látek v ovzduší i v jiných složkách životního prostředí. To bude zahrnovat hodnocení vývoje a poskytování výhledů v souvislosti s dosahováním cílů, které jsou mimo jiné definovány v příslušných právních předpisech Evropské unie a v mezinárodních právních předpisech, a dále i hodnocení efektivnosti evropských politik a opatření pro snížení emisí.

Analýza

Ačkoli emise klíčových znečišťujících látek v ovzduší v posledních letech klesají, znečištění ovzduší má stále značný negativní dopad na lidské zdraví, ekosystémy a plodiny. Znečišťující emise obecně vznikají z velkých a malých zařízení a rozptýlených zdrojů jako je doprava, zemědělství a domácností, a neustále vyvolávají obavy.

V roce 2009 bude stále probíhat revize Göteborgského protokolu Úmluvy OSN o dálkovém znečišťování ovzduší přesahujícím hranice států pro omezování acidifikace, eutrofizace a přízemního ozonu a revize Směrnice o národních emisích stopech a Směrnice o integrované prevenci a omezování znečištění (IPPC). Navíc ke konci roku 2009 bude zaveden Evropský registr uniků a přenosů znečišťujících látek (E-PRTR), který nahradí současný Evropský registr znečišťujících emisí (EPER).

Opatření

Svého cíle dosáhneme tím, že:

- budeme vypracovávat roční zprávy o stavu emisí v Evropské unii pro Úmluvu OSN o dálkovém znečišťování ovzduší přesahujícím hranice států a o Směrnici o národních emisních stopech a budeme společně s EMEP provádět přezkum národních údajů o stavu emisí v ovzduší,
- budeme poskytovat hodnocení synergií a výměn mezi politikami o snižování emisí znečišťujících látek v ovzduší a emisí skleníkových plynů a hodnocení efektivnosti vybraných politik ke snížení klíčových emisí znečišťujících látek v ovzduší a následných účinků na kvalitu ovzduší,
- budeme úzce spolupracovat se sítí Eionet a dalšími poskytovateli údajů, s Evropským tematickým střediskem pro ovzduší a změnu klimatu agentury EEA, Úmluvou OSN o dálkovém znečišťování ovzduší přesahujícím hranice států (zejména s programem EMEP, jeho střediskem pro stav a prognózy emisí a jeho pracovní skupinou pro stav a prognózy emisí) a s útvary Evropské komise (včetně Eurostatu a Společného výzkumného střediska),
- zveřejníme na internetové stránce agentury EEA průvodce EMEP/EEA stavem emisí znečišťujících látek v ovzduší, který bude pravidelně aktualizován pracovní skupinou UNECE EMEP pro stav a prognózy emisí, a
- budeme provozovat internetovou stránku Evropské komise věnovanou E-PRTR a databázi IRIS a budeme přispívat k souvisejícím činnostem v oblasti podávání zpráv,
- budeme poskytovat aktuální údaje a ukazatele zajištěné kvality pokud možno v téměř reálném čase a efektivní přístup na příslušné internetové stránky o emisích znečišťujících látek prostřednictvím SEIS, systému Inspire a střediska údajů EEA o ovzduší,
- budeme podporovat Evropskou komisi při zefektivňování sběru údajů o skleníkových plynech a emisích znečišťujících látek v ovzduší a podávání zpráv podle různých stávajících právních předpisů, včetně Směrnice o národních emisích stopech a mechanismu monitorování skleníkových plynů,

1.3 Biologická rozmanitost

Náš hlavní cíl

Poskytovat informace, údaje a analýzy biologické rozmanitosti ve vodě, suchozemských systémech a půdách a vzduchu prostřednictvím integrovaného analytického rámce, který bude podporovat každou prioritní oblast a úvahy v jejích rámci, včetně sledování pokroku a poskytování výhledů v souvislosti s dosahováním cílů, které jsou mimo jiné definovány v příslušných právních předpisech Evropské unie a v mezinárodních právních předpisech, a dále i hodnocení efektivnosti evropských politik a opatření.

Analýza

V příštích pěti letech budeme svědky rozšíření oblasti politiky EU o biologickou rozmanitost, a to díky větší informovanosti o významu biologické rozmanitosti a služeb ekosystémů ve prospěch lidí. Pozornost se bude soustředit na tři politické priority pro období 2009–2013: ochrana klíčových druhů a stanovišť podle Směrnice o ptácích a Směrnice o stanovištích, závazek zastavit do roku 2010 ztrátu biologické rozmanitosti v Evropské unii a podávání zpráv o pokroku pomocí ukazatelů (SEBI2010) a dlouhodobější vize ohledně zachování zdraví a pružnosti ekosystémových služeb (viz oddíl 2.3).

Na spojení těchto priorit nám záleží ze dvou důvodů: zaprvé proto, že ztráta biologické rozmanitosti, zejména druhů a stanovišť, vede k úpadku „ekosystémových služeb“, které poskytují přírodní systémy, a zadruhé z toho důvodu, že tato a mnohá další propojení mezi třemi prioritami vyžadují soudržný přístup k údajům a analýze, aby se předešlo zbytečným souběžným tokům sběru údajů.

Opatření

Svého cíle dosáhneme tím, že:

- budeme prostřednictvím SEIS, systému Inspire a středisek údajů o životním prostředí agentury EEA o biologické rozmanitosti, ekosystémech a využití půdy, poskytovat údaje zajištěné kvality na podporu evropských iniciativ podávání zpráv, a to zejména směrnic o přírodě,
- budeme vypracovávat analýzy o stavu a trendech jednotlivých druhů a stanovišť, jak požadují příslušné články ve stávajících právních předpisech Společenství,
- budeme podávat zprávy o pokroku při dosahování cílů EU a celosvětových cílů týkajících se zastavení/snížení ztráty biologické rozmanitosti pomocí zefektivnění ukazatelů evropské biologické rozmanitosti pro rok 2010,
- budeme poskytovat prostorovou analýzu konfliktů a potenciálních kompromisů, k nimž dochází mezi biologickou rozmanitostí, hospodářským vývojem a sociálními cíli, přičemž zvláštní pozornost bude věnována cílům v oblasti změny a ochrany klimatu,
- budeme používat analytické vstupy a výsledky z výzkumných projektů o biologické rozmanitosti financovaných Evropskou unií v pravidelných zprávách agentury EEA o stavu životního prostředí a výhledu a při evropském hodnocení ekosystémů (Eureca 2012), a
- budeme zlepšovat informování agentury EEA o druzích, stanovištích a jejich seskupování do ukazatelů, přičemž tato sdělení mohou používat vlivní političtí činitelé, občané a sdělovací prostředky prostřednictvím multimediálních kanálů, včetně mechanismu ES výměn o biologické rozmanitosti.

1.4 Emise skleníkových plynů

Náš hlavní cíl

Monitorovat a posuzovat pokrok při plnění cílů politiky EU o emisích skleníkových plynů (Kjóto a rok 2020), hodnotit efektivnost politik a opatření EU pro zmírnění změny klimatu a podporovat rozvoj dlouhodobých strategií zmírnění změny klimatu.

Analýza

Globální oteplování bude mít dalekosáhlé důsledky. Opatření zaměřená na globální změnu klimatu jsou v porovnání s vysokými náklady spojenými s trvalou změnou klimatu technicky realizovatelná a dostupná. Cíle Kjótského protokolu jsou prvním krokem, který má být splněn do roku 2012. Klíčovými stávajícími příslušnými právními předpisy je sdílení úsilí v oblasti emisí mezi členskými státy o dosažení Kjótského cíle, systém EU pro obchodování s emisemi (ETS) zaměřený na výrobu elektřiny a energeticky náročná odvětví, a mechanismus EU pro monitorování emisí skleníkových plynů. Na celosvětové úrovni je nezbytné další podstatné snížování emisí skleníkových plynů, aby byl dosažen cíl navržený Evropskou unií pro omezení změny na maximální růst teploty + 2 °C nad hodnotu před průmyslovou revolucí. V rámci UNFCCC se vyvíjí celosvětový pokjótský režim, přičemž dohoda se očekává koncem roku 2009 v Kodani.

Opatření

Svého cíle dosáhneme tím, že:

- budeme prostřednictvím SEIS a střediska údajů agentury EEA o změně klimatu poskytovat údaje, informace a ukazatele shromážděné ze zemí na základě příslušných právních předpisů EU o zmírnění změny klimatu na podporu evropských iniciativ v oblasti podávání zpráv, jako je každoroční posouzení stavu skleníkových plynů v EU, a aktuálnější odhady, beroucí plně v úvahu emisní povolenky v souladu s Kjótským protokolem a právními předpisy EU, pravidelné odhady ukazatelů emisí skleníkových plynů a roční analýzy prognóz a efektivnosti politik a opatření pro dosažení kjótských cílů pro období 2008–2012 a jakýchkoli nových cílů,
- budeme poskytovat roční zprávy o zkušenostech členských států se systémem ETS Evropské unie rozšířené o hodnocení jeho efektivnosti, s projekty mechanismů podle Kjótského protokolu a případně i s dalšími trhy a projekty kompenzujícími uhlík,
- budeme vypracovávat analýzy a posouzení cest vedoucích k dosažení nízkouhlíkového a „zelenějšího“ hospodářství. Sem patří integrované výhledy zmírnění a přizpůsobení a alternativní budoucí scénáře spojující socioekonomický rozvoj, emise, uhlíkové systémy a vliv na kvalitu vody, množství vody, biologickou rozmanitost, půdu, lesy a oceány jako „odpadní jímky“ nebo zdroje a další výhody pro kvalitu ovzduší a veřejné zdraví,
- budeme podporovat projekt Evropské komise na zefektivňování sběru údajů o emisích skleníkových plynů a emisích znečišťujících látek v ovzduší a podávání zpráv podle různých stávajících právních předpisů, včetně Směrnice o národních emisích stropích a mechanismu monitorování skleníkových plynů,
- budeme podporovat přezkum UNFCCC a jakékoli technické otázky vyplývající z procesu jednání v rámci UNFCCC, a
- vytvoříme kvalitní přístup ke zprávám, údajům, ukazatelům a dalším informacím prostřednictvím střediska údajů agentury EEA o změně klimatu se souvisejícími analytickými nástroji a nástroji na podporu rozhodování.

1.5 Sladká voda

Náš hlavní cíl

Podporovat evropské politiky týkající se kvality a množství vody pomocí integrovaných posouzení kvality, množství a využití vody, sledovat pokrok a poskytovat výhledy v souvislosti s dosahováním politických cílů a programů zajištění kvality, a to za podpory aktuálních údajů, ukazatelů, modelů a analýz pokud možno téměř v reálném čase.

Analýza

Navzdory zlepšením v posledních letech je stále mnoho sladkovodních ekosystémů v Evropě ohroženo z důvodu přetrvávajících emisí do vody, zejména ze zemědělství, fyzických úprav vodních útvarů s cílem podpořit například plavbu a výrobu energie, a dopadů extrémních událostí a nedostatečného řízení zdrojů způsobujícího záplavy a sucha.

Rámcová směrnice o vodě a související směrnice o vodě poskytují v Evropské unii integrovaný rámec, v němž jsou řešeny tyto četné a různorodé výzvy pro vodohospodářství. První série plánů povodí a související programy opatření v roce 2009 znamenají překročení významné prahu od přípravy k činům při provádění Rámcové směrnice o vodě. Náležitě provádění vyžaduje stálou integraci napříč odvětvovými činnostmi (zemědělství, rozvoj venkova, hospodářství, energie, doprava, vodní infrastruktura) a musí ho podporovat intenzivní výměna informací mezi příslušnými subjekty o osvědčených postupech a vhodných, účinných opatřeních.

Opatření

Svého cíle dosáhneme tím, že:

- budeme prostřednictvím SEIS, střediska údajů agentury EEA o vodě a informačního systému o vodě pro Evropu (WISE) poskytovat údaje, informace a ukazatele shromážděné ze zemí podle příslušných právních předpisů EU o emisích do vody, o kvalitě a množství vody na podporu evropských iniciativ v oblasti podávání zpráv, včetně přezkumu statusu povrchových vod a podzemních vod ve Společenství v roce 2012 na podporu článku 18 Rámcové směrnice o vodě,
- budeme poskytovat integrovaná posouzení znečištění vody, množství vody a účinnosti politik pomocí rámce hnacích sil, tlaků, stavu, vlivů a reakcí, koncepcí integrované správy vodních zdrojů, ekosystémových služeb, evidence zdrojů, mapování pružnosti a prostorového mapování,
- budeme poskytovat informace a analýzy v oblasti vodní rovnováhy a přizpůsobení se změně klimatu prostřednictvím informačního systému o nedostatku vody a suchu ve spolupráci se společným výzkumným střediskem,
- budeme poskytovat posouzení zboží a služeb v oblasti vody zdůrazňující širší kontext ekosystémů, biologickou rozmanitost a dopad invazivních cizích druhů, vliv pronikání slané vody, záplav a teplotních posunů,
- budeme poskytovat kvalitní přístup ke zprávám, údajům, včetně ukazatelů v téměř reálném čase, informací a souvisejících analytických nástrojů, a
- budeme zlepšovat pochopení otázek kvality a množství vody a změny klimatu mezi veřejností prostřednictvím multimediálních, uživatelsky přátelských interaktivních služeb.

1.6 Mořské prostředí

Náš hlavní cíl

Podporovat evropské a mezinárodní politiky v oblasti mořského prostředí a jejich provádění poskytováním integrovaných posouzení mořského prostředí agenturou EEA, přičemž součástí takových posouzení je mimo jiné propojení mezi zdravím mořských ekosystémů a pohodou lidí, podporované aktuálními údaji, ukazateli, modely a analýzami.

Analýza

Souhrn tlaku lidí na mořské prostředí vyvíjeného rybolovem, zkoumáním a využíváním energie a zdrojů, cestovním ruchem, dopravou a znečištěním narůstá a obecný stav mořských ekosystémů v celé Evropě je špatný. Změna klimatu přidává tlakům na síle, což vede k takovým vlivům, jako jsou vyšší teploty, acidifikace oceánů, která již snižuje schopnost moří a oceánů absorbovat skleníkové plyny z atmosféry, a fungování některých mořských biot. Politika Evropské unie nyní přijala tzv. „ekosystémový přístup“ k řízení lidských činností v mořském prostředí prostřednictvím svých strategií a směrnic.

Pro úspěšné provádění v celoevropském měřítku bude zapotřebí daleko lepší popis současné situace, minulých trendů a výhledů prostřednictvím srovnatelných údajů a informací, včetně socioekonomických hnacích sil a tlaků a vylepšeného názoru na možnosti současného a budoucího využití mořského prostředí a regionálních moří a na důsledky takového využití pro životní prostředí.

Opatření

Svého cíle dosáhneme tím, že:

- budeme prostřednictvím SEIS, střediska údajů agentury EEA o vodě a informačního systému o vodě pro Evropu (WISE) podporovat vyjasnění potřeb monitorování a posuzování, zjišťování, zefektivnění a vylepšený přístup k novým tokům údajů, informací a ukazatelů o mořském prostředí podle příslušných právních předpisů EU, zejména podle Rámcové směrnice o mořské strategii EU a Rámcové směrnice o vodě (pobřežních vodách),
- budeme posilovat rámec integrovaných posouzení mořského prostředí agenturou EEA vylepšeným pokrytím složek DPSIR, pomocí vylepšených ukazatelů, jakož i začleněním aspektů přístupu ekosystémových služeb (např. ekonomické ocenění), politické iniciativy v oblasti mořského prostředí Evropské námořní sítě pro pozorování a sběr dat (EMODNET), systému Inspire, výhledů a scénářů,
- budeme přispívat ke zřizování klíčových námořních služeb GMES,
- budeme posilovat své synergie s OSN a regionálními námořními úmluvami, vědeckou obcí a organizovanou občanskou společností při rozvoji integrovaných posouzení mořského prostředí agenturou EEA, abychom zajistili, že budou lépe odrážet podmínky v každém evropském regionálním moři, a
- budeme vytvářet integrovaná posouzení mořského prostředí a efektivnosti politik EU, včetně biologické rozmanitosti, kvality vody, otázek rybolovu a námořních otázek, a stavu a hodnoty zboží a služeb mořských ekosystémů podle různých politicky relevantních scénářů a budeme přispívat k posuzování mořského prostředí v Baltském moři v rámci švédského předsednictví v roce 2009, španělského předsednictví v roce 2010, pro horizont roku 2020 ve Středozezemním moři, o Severním ledovém oceánu pro ES a pro Arktickou a Severskou radu a pro projekt Eureca 2012.

Strategická oblast 2 Průřezová témata

Vzhledem k rychle se měnícím skutečnostem roste poptávka po průřezových integrovaných analýzách. Středem pozornosti jsou zjevně evropské vzorce spotřeby a produkce, jejich vliv na změnu klimatu a biologickou rozmanitost, na to, jak jim ekosystémy po celém světě poskytují služby a jak by mohly být přizpůsobeny tváří v tvář změně. V důsledku toho roste požadavek po propojených informacích o všech těchto procesech. V globalizované ekonomice, kde jednotlivé osoby, podniky a vlády mohou dosáhnout celosvětového působení, může odolnost přirozeného prostředí a zdrojů, které poskytuje na pevnině i na moři, ovlivnit mnoho různých typů politik.

Od dopravy k energii, od zemědělství k obchodu, od cestovního ruchu k pohodě lidí, všechny lidské činnosti se mohou projevit způsobem, který může mít kaskádovitou sérii nezamýšlených důsledků, které nás mohou vést k rychlým, nelineárním změnám a rozhodujícím bodům pro životní prostředí. Za těmito skutečnostmi a tím, jak se mohou projevit, je ukrytu mnoho nejistot. Je ale jisté, že životní prostředí a hospodářství nejsou v tomto vztahu rovnocennými partnery.

Obecný cíl pro období 2009–2013

Podpora rozvoje a hodnocení politiky v rámci průřezových témat na základě:

- úspěchů strategie let 2004–2008 s ohledem na metody a analýzy nutné k vytvoření průřezových hodnocení, jako je prostorová analýza, ukazatele dopadu, výhledy a scénáře, hodnocení efektivnosti politiky a úspory,

- explicitnější působení těchto metod v celé řadě průřezových témat v této strategické oblasti, jako je odvětvová integrace, změna klimatu, udržitelná spotřeba a výroba, námořní otázky, územní politiky a politiky soudržnosti,
- zvláštní pozornost věnovaná otázkám, které představují priority pro projekty SOER 2010, Eureka 2012 a IPCC 2013, a
- budování spojení a kapacit v rámci našich sítí pro účely takových průřezových analýz a hodnocení v kontextu SEIS.

Práce je rozdělena do deseti významných průřezových témat, která se vyskytují v politickém a environmentálním prostředí Evropské unie:

- **Dopad klimatických změn**
- **Zranitelnost a přizpůsobování se**
- **Ekosystémy**
- **Životní prostředí a zdraví**
- **Námořní politika**
- **Udržitelná spotřeba a výroba a odpady**
- **Využití půdy**
- **Zemědělství a lesnictví**
- **Energie**
- **Doprava**

2.1 Dopad klimatických změn

Náš hlavní cíl

Prispívat přímo k rozvoji politik EU o dopadu klimatických změn vylepšením příslušných ukazatelů, vyhotovováním hodnocení ve spojení se socioekonomickými faktory v Evropě, pomocí trendů z minulosti, nových technik krátkodobých předpovědí, prostorové analýzy, prognostických hodnocení a analýzy efektivity politiky včetně ekonomických aspektů.

Analýza

Očekává se, že dopad klimatických změn na přírodní zdroje a lidské činnosti bude pokračovat i navzdory intenzivním opatřením, jejichž cílem je snížení emisí skleníkových plynů. I když byl cíl EU, kterým bylo omezení teplotního nárůstu maximálně o + 2 °C, dosažen, stále to znamená, že bude působit mnoho vlivů. Změna klimatu je dalším tlakem na přírodní a lidské systémy, které jsou již pod silnými tlaky ze strany globalizace a vzorců rostoucí spotřeby v celém světě.

V roce 2008 vypracovala agentura EEA společně se Společným výzkumným střediskem a Světovou zdravotnickou organizací v Evropě zprávu o dopadu klimatických změn, při níž vycházela z více než čtyřiceti ukazatelů zahrnujících fyzikální, biologické a zdravotní vlivy. Ze závěru vyplynulo, že změny spojené se změnou klimatu jsou v každém ohledu dalekosáhlé a zvětšující se. Údaje z různých globálních programů pozorování a měření na stanovištích také ukazují, že žijeme v podmínkách, které překračují i ty nejpesimističtější odhady ze zprávy IPCC 2007.

Opatření

Svého cíle dosáhneme tím, že:

- budeme zlepšovat a uchovávat informace, údaje, ukazatele a modely o dopadech ve Středisku údajů o životním prostředí agentury EEA o změně klimatu a budeme je propojovat s informacemi a údaji ze Středisek údajů o vodě, biologické rozmanitosti a využití půdy,
- budeme vyhotovovat celou řadu hodnocení dopadu klimatických změn a souvisejících hodnocení v tematických oblastech propojených s širšími strategiemi o životním prostředí a udržitelnosti, hodnocení projektů SOER 2010 a Eureka 2012 a pravidelné aktualizace hodnocení na základě ukazatelů o dopadu klimatických změn v Evropě s cílem zareagovat na objevující se žádosti o podporu,
- budeme spolupracovat s výzkumnými týmy z celé Evropy s cílem zlepšit regionalizaci výhledových studií dopadu klimatických změn,
- budeme rozvíjet modely a údaje v partnerství s ECMWF za účelem vytvoření nízkorozpočtového klimatického archivu pro prognostické a retrospektivní činnosti v oblasti evropského klimatu v subregionálních prostorových měřítcích, a
- vytvoříme multimediální, uživatelsky přátelské, vícejazyčné produkty o rozsahu dopadu klimatických změn.

2.2 Zranitelnost a přizpůsobování se

Náš hlavní cíl

Podporovat tvorbu nové politiky EU a evropské politiky zranitelnosti a přizpůsobování se a předcházení katastrofám a řízení v případě katastrof pomocí on-line přístupu k příslušným informacím o životním prostředí, pozorováním pro rychlé prostorové mapování a nástroje na podporu rozhodování, prostřednictvím služeb SEIS a GMES s cílem pomoci členským státům při plnění jejich cílů v oblasti dopadu klimatických změn, přizpůsobování se, mapování zranitelnosti, předcházení katastrofám a řízení v případě katastrof.

Analýza

V důsledku změny klimatu roste v Evropě zranitelnost přírodních zdrojů a lidských činností. Patří sem intenzifikace extrémních teplot, srážek, záplav, větrných bouří, sucha, lesních požárů, intenzivnější využití půdy, průmyslový rozvoj, expanze měst, výstavba infrastruktury a ztráta biologické rozmanitosti. Zelená kniha EU z roku 2007 o přizpůsobení se změně klimatu zdůrazňuje zvýšené riziko škod pro lidi, infrastrukturu a životní prostředí v EU a obrací pozornost na potřebu včasných opatření a politické reakce v Evropě.

V rámci FCCC OSN je prováděn pětiletý pracovní program o dopadech, zranitelnosti a přizpůsobování se. Vyvíjí se celosvětový pokjótý režim zahrnující přizpůsobení se změně klimatu, přičemž dohoda se očekává koncem roku 2009 v Kodani.

Evropská komise nyní připravuje Bílou knihu o přizpůsobování se s možnostmi začlenění přizpůsobování se do politik EU v nejzranitelnějších regionech. Evropská komise také plánuje Sdělení o iniciativě Společenství v oblasti předcházení katastrofám, jejímž cílem je systematictější shromažďování informací na podporu opatření v celé EU.

Opatření

Svého cíle dosáhneme tím, že:

- budeme shromažďovat, řídit a posuzovat politicky relevantní údaje na evropské úrovni pro mapování přeshraniční environmentální zranitelnosti v EU a v sousedních zemích ve spolupráci s jinými evropskými organizacemi (tj. Generální ředitelství Evropské komise pro životní prostředí, Společné výzkumné středisko, EMSA, ESA),

- budeme podávat zprávy o národních plánech přizpůsobování se klimatu a budeme poskytovat pokyny a podporu pro výměnu informací o regionálních strategiích prevence, řízení a přizpůsobování se a o osvědčených postupech,
- budeme posuzovat environmentální dopady přírodních katastrof a průmyslových havárií v Evropě, stejně jako stávající opatření pro jejich řízení a prevenci s cílem doplnit informace o ekonomických ztrátách a sociálním vlivu shromážděné jinými organizacemi,
- budeme podporovat vytvoření mechanismu výměn ve Společenství pro výměnu informací a osvědčených postupů v oblasti předcházení katastrofám a řízení v případě katastrof, přičemž tento mechanismus by měl být vyvinut se sítěmi příslušných aktérů v oblasti předcházení katastrofám a řízení v případě katastrof napříč Evropou, a
- vypracujeme prototyp „Evropského mechanismu výměn o dopadu klimatických změn, zranitelnosti a přizpůsobování se“, aby bylo možné poskytovat přístup k evropským údajům a scénářům o změně klimatu s informacemi o opatřeních a osvědčených postupech, včetně ekonomických nákladů. Tento mechanismus bude propojený se střediskem údajů EEA o změně klimatu a bude konzistentní s mechanismem výměn o předcházení katastrofám a řízení v případě katastrof.

2.3 Ekosystémy

Náš hlavní cíl

Podporovat začlenění perspektivy ekosystémů a služeb do hodnocení současných a budoucích tematických politik EU, do odvětvového rozvoje v mezinárodní a regionální politické areně, v rámci systému indikátorů agentury EEA a do klíčového podávání zpráv a integrovaných hodnocení, jako je SOER 2010 a Eureka 2012.

Analýza

Ekosystémové služby představují transformaci celé řady přírodních zdrojů na produkty, které lidé potřebují, využívají a oceňují. Patří sem služby v oblasti poskytování potravin — produkty získané z ekosystémů, včetně například genetických zdrojů, potravin a vlákniny, sladké vody, regulace služeb — výhody plynoucí z regulace ekosystémových procesů, včetně kontroly záplav a chorob, klimatu, vody a lidského zdraví, kulturní služby — včetně nehmotného přínosu, jakým je rekreace, estetické hodnoty a duchovní obohacení a podpora služeb — služby, které jsou nezbytné pro produkci všech dalších ekosystémových služeb, včetně produkce biomasy, čistého ovzduší, koloběhu živin a koloběhu vody.

Tyto přírodní služby nejsou na ekonomických trzích, ve vládních politikách a v postupech zacházení s půdou adekvátně uznávány a v důsledku toho mnohým ekosystémovým službám hrozí zánik nebo jsou vážně ohroženy ztrátou odolnosti. Širší provádění koncepce ekosystémových služeb v Evropě, spojené s následným sledováním hodnocení ekosystémů Millennium 2005 a s iniciativou G8+5 na jednání Úmluvy o biologické rozmanitosti v roce 2010 o ekonomické hodnotě ekosystémů a biologické rozmanitosti, dodá silné ekonomické argumenty, které mohou jak změnit politické priority, opatření a financování v rámci politiky životního prostředí, tak upoutat pozornost dalších zúčastněných osob z jiných odvětví v zájmu zvýšení povědomí o ekonomickém významu změny.

Opatření

Svého cíle dosáhneme tím, že:

- podpoříme studii o ekonomické hodnotě ekosystémů a biologické rozmanitosti (TEEB), hodnocení ekosystémů Millennium a celosvětovou iniciativu Green New Deal v souvislosti s evidencí zdrojů, dokumentací odolnosti ekosystémů a poskytováním analýz jejich ocenění,
 - budeme zvyšovat povědomí o hodnotě a využívání přírodních zdrojů prostřednictvím analýz tržních mechanismů pro ekosystémové služby,
 - zlepšíme znalosti o prahových hodnotách a odolnosti v evropských ekosystémech a zejména v souvislosti se změnou klimatu, např. absorpci uhlíku, trofické dynamice, zásobování potravinami a fragmentaci krajiny,
 - budeme maximalizovat využití stávajících údajů a technik tvorby prostorových modelů na podporu analýzy zdraví a odolnosti ekosystémových služeb v Evropě i na celém světě, pokud jde o stopy Evropy a vznikající odvětvovou poptávku,
 - budeme aktualizovat rámce indikátorů agentury EEA, včetně SEBI2010, využívajících přístup ekosystémových služeb a začleňujících je do hodnocení prováděných agenturou EEA,
 - budeme komunikovat a poskytovat tvůrcům politik a vědeckým pracovníkům vzdělávací materiál o ekosystémových službách veřejnosti prostřednictvím multimediálních kanálů včetně mechanismu Evropského společenství pro výměnu informací o biologické rozmanitosti.
- vypracujeme projekt Eureka 2012, první ekosystémové hodnocení pro Evropu, které dodá informace pro následné sledování hodnocení ekosystémů Millennium,

2.4 Životní prostředí a zdraví

Náš hlavní cíl

Ve spolupráci s OECD, Eurostatem, Společným výzkumným střediskem a agenturami EU provádět celou řadu hodnocení a sběr údajů s cílem podpořit rozvoj politiky zaměřené na snížení negativního dopadu znečišťujících látek, chemických látek a různých technologií na lidské zdraví. Bude se též klást důraz na studie, které zvýrazňují potřebu včasného opatření, a na výhody preventivních a bezpečnostních opatření.

Analýza

Kvalita životního prostředí a propojení s lidským zdravím je uznávána jako jedna z priorit 6. akčního programu pro životní prostředí. Odráží se také v novém akčním programu Společenství na období 2008–2013 v oblasti zdraví, v akčním plánu EU pro životní prostředí a zdraví, v obnovené strategii EU udržitelného rozvoje, v hlavním chemických politikách EU a v akčním programu pro zdraví dětí a životního prostředí Světové zdravotnické organizace. Střednědobá hodnocení těchto programů uznala dosažený pokrok, ale zdůraznila potřebu intenzivní práce v budoucnosti.

Na nedávném zasedání Rady EU ministři zdravotnictví podtrhli potřebu včasného opatření, výhody preventivních a bezpečnostních opatření a potřebu rozvoje nástrojů pro předvídaní potenciálních hrozeb ze vznikajících a opakujících se otázek, jako jsou nanotechnologie, pro předcházení takovým hrozbám a pro reakci na ně a pro posílení účasti příslušných zúčastněných osob formou partnerství v odvětvích na všech úrovních. Vyzvali též k informování o environmentálních determinantech s pozitivním vlivem na zdraví, jako jsou biologicky rozmanitá prostředí, nemotorové dopravní prostředky a podmínky bydlení.

Opatření

Svého cíle dosáhneme tím, že:

- budeme testovat použitelnost různých metodických přístupů, včetně biomonitorování, k odhadování negativních i přínosných vlivů znečišťujících látek (včetně plastů, chemikálií narušujících endokrinní systém, geneticky modifikovaných plodin na výrobu paliv a vlákniny) v životním prostředí a ekosystémech (včetně vnějšího a vnitřního ovzduší, vody a půdy) na fungování ekosystémů a zdraví a pohodlí lidí,
- budeme zkoumat zatížení životního prostředí znečišťujícími látkami a chemickými látkami, včetně aspektů věku, socioekonomického postavení a migračního pozadí,
- budeme poskytovat vstupy pro všechna významná hodnocení agentury EEA, včetně projektů SOER 2010 a Eureka 2012, její regionální hodnocení a různé mezinárodní zprávy a hodnocení, jako je ministerská konference OSN zabývající se životním prostředím pro Evropu,
- vypracujeme zprávu o práci Bradford-Hilla o kritériích příčinné souvislosti v oblasti životního prostředí a zdraví,
- budeme spolupracovat s klíčovými partnery na významných interinstitucionálních procesech EU a na důležitých událostech a jednáních, jako je ministerská konference WHO a konference Evropské asociace o veřejném zdraví v roce 2009,
- zlepšíme dostupnost informací o životním prostředí, zdraví a chemických látkách, včetně dalšího rozvoje ukazatelů, prostorových analýz a propojení se SEIS a GMES,
- zlepšíme nástroje podporující rozhodování a zabývající se nejistotou, riziky, neznalostí a obezřetností v klíčových otázkách životního prostředí a zdraví.

2.5 Námořní politika

Náš hlavní cíl

Zlepšit spolupráci a podporu činností týkajících se informací a údajů v oblasti námořní a mořské politiky EU, které nám umožní identifikovat, využívat a přezkoumávat ekonomické údaje o námořních činnostech, provádět hodnocení mořského prostorového plánování a spolupracovat se zdrojovými organizacemi pro začlenění relevantních informací o životním prostředí.

Analýza

Námořní politika EU a její environmentální pilíř, Rámcová směrnice o strategii pro mořské prostředí, uvádějí do středu odpovědi integrované politiky na otázky týkající se oceánů, moří a pobřeží přístup opírající se o ekosystémy. Tento přístup bere v úvahu vysoký environmentální potenciál evropských moří a pobřežních systémů při poskytování životně důležitých ekologických služeb tváří v tvář rostoucím tlakům ze strany změny klimatu a intenzifikace různých a konkurujících si ekonomických činností (mimo jiné dopravy, rybolovu, energie, využívání zdrojů) v celém evropském námořním prostoru.

Pro integrovaná hodnocení jsou nyní zapotřebí nové a rozsáhlejší monitorovací analytické metody. Ty se budou opírat o již probíhající rozvoj technologií a informačních systémů, jako je Atlas moří EU, a o Evropskou námořní síť pro pozorování a sběr dat (EMODNET) s jejím napojením na systém WISE-marine a SEIS. Díky tomu bude možné připojit zdrojové organizace a poskytovat on-line a sdílený přístup k potřebným údajům s cílem podpořit mořské prostorové plánování a stav podávání zpráv o životním prostředí.

Opatření

Svého cíle dosáhneme tím, že:

- vypracujeme společnou metodiku pro vícerozměrové (např. bentická mořská krajina) a funkční (např. energetický potenciál, únikové zóny) mapování evropských moří, aby bylo možné přispět do Evropského atlasu moří, poskytnou prostorově relevantní hodnocení a vstup do mořského modulu informačního systému o vodě pro Evropu (WISE),

- harmonizujeme popis mapování mořského dna a stanovišť v souladu se slučitelným rozsáhlým mapováním a klasifikací EUNIS,
- budeme provádět analýzy evidence mořských ekosystémů v souvislosti s námořními socioekonomickými činnostmi,
- budeme přispívat k prostorové informační platformě v systému WISE pro objevování prohlížení údajů a pro diskusi, která se napojuje na Evropskou námořní síť pro pozorování a sběr dat (EMODNET),
- budeme poskytovat námořní část a podporovat integrovaný přístup v nástinu s poznámkami pro mořské/námořní otázky v SOERu 2010 se zaměřením na hodnocení efektivnosti politik a postupů mořského prostorového plánování,
- budeme přispívat k posuzování příslušné námořní politiky jako vstupu k souvisejícím otázkám (např. cestovní ruch, doprava), stejně jako i dalších regionálních aspektů pro dvouletou zprávu o pokroku se syntézou, nazvanou Horizon 2020, pro strategii regionu Baltského moře za švédského předsednictví v roce 2009 a za španělského předsednictví v roce 2010, a
- vytvoříme kvalitní přístup ke zprávám, údajům, ukazatelům a dalším informacím prostřednictvím střediska údajů agentury EEA o vodě se souvisejícími analytickými nástroji.

2.6 Udržitelná spotřeba a výroba a odpady

Náš hlavní cíl

Podporovat celosvětové činnosti, činnosti EU a vnitrostátní činnosti v oblasti udržitelné spotřeby a produkce, udržitelné správy zdrojů a udržitelného odpadového hospodářství posilováním analytického základu prostřednictvím rozvoje a využití udržitelné spotřeby a výroby a dalších strukturálních ukazatelů, analýzy životního cyklu, environmentálních účtů, integrovaných posouzení, výhledů a scénářů, zaměřených zejména na bydlení, potraviny, mobilitu a cestovní ruch/rekreaci.

Analýza

Stále více se uznává, že jako Evropané musíme nést odpovědnost za dopady naší spotřeby a výrobních vzorců na životní prostředí v Evropě a dopady jejich životního cyklu na životní prostředí v jiných částech světa. Nedílnou součástí toho je udržitelné řízení materiálových zdrojů a odpadu.

Význam udržitelné spotřeby a výroby, včetně produkce odpadů a využívání zdrojů, se odráží v politických prioritách a plánech, zejména v přezkumu udržitelné spotřeby a výroby a odpadu ze strany UNCSD pro roky 2010–2011, akčním plánu udržitelné spotřeby a výroby a udržitelné průmyslové politiky, revizi tematických strategií udržitelného využívání přírodních zdrojů a předcházení odpadům a recyklaci v roce 2010, dalších odpadových politikách EU včetně revize Rámcové směrnice o odpadech a vnitrostátních politik o udržitelné spotřebě a výrobě, zdrojích a odpadech. Rovněž se odráží ve zvýšené orientaci podniků na společenskou odpovědnost podniku, účinnost využívání zdrojů a systémy environmentálního řízení a ve větší orientaci na vzorce udržitelné spotřeby v Evropě.

Opatření

Svého cíle dosáhneme tím, že:

- vypracujeme a budeme udržovat indikátory udržitelné spotřeby a výroby, odpadech a zdrojích prostřednictvím SEIS a středisek údajů o životním prostředí Eurostatu,
- budeme podporovat provádění akčního plánu EU o udržitelné spotřebě a výrobě, tematických strategií EU, vnitrostátních politik udržitelné spotřeby a výroby, celosvětového Marakéšského procesu o udržitelné spotřebě a výrobě a přezkumu udržitelné spotřeby a výroby prostřednictvím

hodnocení efektivity politiky a integrovaných hodnocení dopadu výroby a spotřeby na životní prostředí v Evropě a dalších regionech světa,

- v úzké spolupráci s Eurostatem, SVS, OECD a OSN posílíme úsilí o další rozvoj integrovaných ekonomických a environmentálních účtů,
- budeme provádět analýzy Analýz životního cyklu, dostupnosti zdrojů a produktivity, čistější výroby a ekologicky účinných výrobcích,
- budeme rozvíjet vyhlídky a scénáře udržitelné spotřeby a výroby pro Evropu,
- budeme podporovat provádění Rámcové směrnice o odpadech a tematické strategie pro předcházení vzniku odpadů a jejich recyklaci pomocí analýz různých toků odpadů,
- budeme pracovat s podnikatelskou sférou a malými a středními podniky pro sdílení zkušeností a osvědčených postupů v souvislosti se strategiemi udržitelného podnikání, společenskou odpovědností podniků, EMAS a úlohou maloobchodníků,
- posílíme práci na udržitelné výrobě a ekoinovacích ve spolupráci s OECD,
- budeme podporovat sousední země ohledně udržitelné spotřeby a výroby a potřeb v oblasti informací o odpadech, zejména země Středomořského regionu v rámci iniciativy Horizon 2020 a země západního Balkánu spolupracující s agenturu EEA, a
- zlepšíme komunikaci s politickými činiteli a spotřebiteli o tom, jak omezit dopad spotřeby na životní prostředí a jak rozvíjet možnosti udržitelnějších výrobků a výroby.

2.7 Využití půdy

Náš hlavní cíl

Informovat politické činitele, osoby z praxe a veřejnost o tom, jak rostoucí intenzita využívání prostorových a půdních zdrojů vede ke konfliktům a potenciálním nezvratným změnám, prostřednictvím analytické platformy pro prostorovou analýzu, cílené tvorby modelů využití půdy, začlenění socioekonomických statistických údajů a podrobných informací o půdě a služeb v oblasti plánování pro zkoumání procesů urbanizace a využití půdy.

Analýza

Nová Lisabonská smlouva EU zdůrazňuje skutečnost, že pro udržitelný prostorový rozvoj a víceúrovňový systém řízení evropského kontinentu je nepostradatelný politický nástroj pro koordinaci, koherenci a synergie odvětvových politik. První akční program provádění územní agendy EU usiluje zejména o rozvoj pevné platformy znalostí a hodnocení stavu, perspektiv, trendů a politických vlivů na rozmanitá evropská území.

V průběhu posledního desetiletí agentura zanalyzovala konflikty spojené s využitím prostorových a půdních zdrojů v Evropě a vyzorovala, že se budou stupňovat v důsledku urbanizace, růstu dopravy, posunů v zemědělských prioritách, nových forem cestovního ruchu, rozvoje společenských snah ohledně mobility a bydlení, demografie a nepřetržitých změn územní krajiny v důsledku změny klimatu, přičemž bude ohrožována ekologická a sociální odolnost.

Opatření

Svého cíle dosáhneme tím, že:

- budeme integrovat všechny relevantní soubory geoprostorových údajů a informací na evropské úrovni prostřednictvím SEIS, Inspire a Střediska údajů o využití půdy, včetně operační databáze hlukových map a údajů v rámci provádění sítě ReportNet pro účely Směrnice o hluku v životním prostředí,
- budeme spolupracovat s ESPON2013 na definici a testování nového souboru územních ukazatelů na podporu prostorového plánování a pochopení různých rozvojových perspektiv,
- budeme poskytovat hodnocení evropského územního rozvoje pomocí pokročilých prostorových analytických technik, trendů z minulosti, nových technik krátkodobých předpovědí, prognostických hodnocení, analýzy efektivnosti politiky včetně ekonomických aspektů různých cest, a to v partnerství s GR Regio, SVS a Eurostatem,
- budeme pracovat s Eurostatem, OSN a národními statistickými úřady na zajištění toho, aby se účty pro půdu, vodu a ekosystémy vedené agenturou EEA staly celosvětovou normou v environmentálním evidenčním rámci OSN,
- budeme plně využívat dokončenou půdní databázi Corine a související databáze, zejména informace o zakrytí půdy s vysokým rozlišením,
- budeme podporovat rozvoj půdních služeb GMES a celosvětových systémů pozorování, a
- budeme provádět vybraná regionální a tematická hodnocení (např. o městských, horských a venkovských oblastech, cestovním ruchu, dopravě a mapování hluku, vliv na erozi půdy, stanovení ceny půdy a daně) a budeme dodávat vstupní údaje do projektů SOER 2010 a Eureka 2012.

2.8 Zemědělství a lesnictví

Náš hlavní cíl

Poskytnout integrovanou analýzu trendů v oblasti využití půdy v zemědělství a lesnictví posouzením jejich současného a budoucího vlivu na vodu, půdu, kvalitu ovzduší, biologickou rozmanitost a krajinu. To pomůže při posuzování dopadu nových společenských požadavků, demografických a technologických trendů na přírodní prostředí a při tvorbě základu pro hodnocení politik a zpětnou vazbu do souvisejících odvětvových politik a politik životního prostředí.

Analýza

Využití zemědělské a lesní půdy v Evropě k produkci primárního materiálu (potravin, krmiva, biomasy pro energetické a materiálové účely) se v nadcházejících desetiletích zintenzivní. To vyplývá z nových požadavků, pokroku v oblasti technologií (např. enzymatické trávení celulózových materiálů, inženýrství vlastností potravin, pěstování plodin včetně geneticky modifikovaných organismů atd.) a změn v zemědělských postupech. Lesnictví a zemědělství přispívají v rostoucí míře ke sdílenému konečnému využití pro budovy, energii a biomateriály, které vedou k vyšší poptávce po dostupné půdě. Očekávaný dopad změny klimatu a přeměna půdy pro městské oblasti a odvětví služeb zvýší tlaky na vodní a půdní zdroje a postihne biologickou rozmanitost, krajinu a kvalitu ovzduší.

Agentura EEA pracovala na zemědělsko-ekologických ukazatelích, vytvořila koncepci zemědělské půdy s vysokou přírodní hodnotou a prozkoumala politickou integraci, např. s ohledem na výrobu bioenergie.

Opatření

Svého cíle dosáhneme tím, že:

- budeme provádět integraci ekonomických a biofyzikálních modelů a údajů pro posuzování hnacích sil skrytých za environmentálním dopadem socioekonomických trendů s cílem přispívat do debat o odvětvových politikách, do zemědělské politiky, politiky bioenergie a do politiky rozvoje venkova,
- ve spolupráci s útvary Komise a s UNEP rozšíříme odvětvový soubor ukazatelů, prostorové analýzy a databáze o zemědělských postupech a nových trendech využití půdy, např. kombinovaný vliv výroby potravin, krmiv a biomasy na vodní zdroje, využití hnojiv a pesticidů, metody kultivace, ustájení dobytka,
- budeme provádět hodnocení kritických otázek, jako je uhlíková rovnováha spojená se změnou využití půdy jak v Evropě, tak na celém světě, budeme zkoumat environmentální dopad cizích druhů a geneticky modifikovaných plodin, zejména u bioenergie a vlákniny,
- budeme podporovat úsilí o rozvoj environmentálních a ekosystémových účtů pro informace pro analýzy přizpůsobování se změně klimatu a zmírnění takové změny a tyto informace budeme poskytovat jako vstupní údaje hodnocení agentury EEA včetně projektů Eureka 2012 a SOER 2010.

2.9 Energie

Náš hlavní cíl

Poskytovat integrovaná hodnocení, analýzy toho, jak změny politiky a činností v energetickém odvětví přispějí ke zmírnění změny klimatu, ovlivní lidské zdraví a životní prostředí, náklady a přínosy, pokrok směrem k splnění politických cílů a environmentální efektivity, a to za pomoci aktuálních údajů, modelů a ukazatelů.

Analýza

Energetická politika bude nadále hrát ústřední úlohu v boji proti změně klimatu, zatímco bude současně s tím zajišťovat bezpečné dodávky energie v Evropě. Výroba a spotřeba energie, včetně obnovitelné energie, jako je bioenergie, mají podstatný dopad na lidské zdraví a životní prostředí v důsledku emisí látek znečišťujících ovzduší, produkce odpadů, poškození půdy, úniků ropy atd. Evropská komise rozvíjí dále legislativní balíček o energetické politice a politice změny klimatu schválený v prosinci 2008, včetně opatření vedoucích k dosažení cílů u obnovitelné energie, pohonných hmot a energetické účinnosti do roku 2020, vytvoření rámce pro zachycování a skladování uhlíku a rozvoj demonstračních zařízení. Další úsilí je vynakládáno i v oblasti energetické účinnosti, snižování poptávky po energii, pokrok tvorby skutečného vnitřního trhu s energií, stimulace energetického výzkumu a vývoje technologií a posilování mezinárodní spolupráce v otázkách energie. Evropské úsilí v této oblasti je pevně spjato s úsilím zbytku světa.

Opatření

Svého cíle dosáhneme tím, že:

- budeme rozvíjet a udržovat ukazatele a osvědčené postupy v oblasti energie a životního prostředí vycházející z vnitrostátních údajů a informací postoupených agentuře EEA, IEA, UNEP, Eurostatu a dalším útvarům Komise,
- ve spolupráci s Evropskou komisí, UNEP a výzkumnými a podnikatelskými obcemi budeme posuzovat environmentální překážky a výhody technologií pro obnovitelné energie, rozvinutí nových energetických technologií a zdroje, včetně biopaliv a využití rašelinišť, zachycování a ukládání uhlíku,
- budeme poskytovat pravidelné aktualizace o energetických a environmentálních ukazatelích, včetně dotací v oblasti energie, a vstupní údaje pro integrovaná hodnocení agentury EEA, a
- budeme posuzovat tlaky z výroby a spotřeby energie na životní prostředí včetně energetické účinnosti a politik na straně poptávky, výběru paliv, zmírnění změny klimatu, cesty k energetické bezpečnosti a nákladů, přínosů a kompenzací týkajících se environmentálních aspektů těchto cest, jako je voda a biologická rozmanitost.

2.10 Doprava

Náš hlavní cíl

Posuzovat dopad dopravy na lidské zdraví a životní prostředí za pomoci dopravních a environmentálních ukazatelů, modelů a scénářů. Sem bude patřit mimo jiné sledování pokroku směrem k politickým cílům souvisejícím s životním prostředím pro dopravu a snaha předvést možná nová řešení přístupu a udržitelné mobility.

Analýza

Doprava je nedílnou součástí většiny činností, které společně tvoří základ národního hrubého domácího produktu. Objem dopravy roste víceméně souběžně s hospodářstvím, a ovlivňuje tak řadu environmentálních záležitostí, přičemž v popředí stojí změna klimatu, ztráta stanovišť, hluk a znečištění ovzduší. I když se růst emisí skleníkových plynů z dopravy v poslední době zpomalil, podle prognóz se očekává značný nárůst, pokud nebudou provedena další zmírňující opatření.

EU tedy zvažuje celou řadu politik a opatření, jako je začlenění letecké dopravy do systému obchodování s emisemi v EU, snížení emisí CO₂ z automobilů a systémy zpoplatnění použití infrastruktury. Měli bychom se však vyvarovat toho, aby byla se změnou klimatu spojována pouze doprava; krokem k rozšíření diskuse je balíček o ekologizaci dopravy.

Rozvoj dopravní politiky je z velké části veden cílem vytvořit „udržitelnější dopravní systém“ s přístupem a mobilitou v centru pozornosti. Ale tyto podmínky nejsou ještě funkční a neusnadňují zlepšování životního prostředí. V reakci na stále ambicióznější cíle v oblasti emisí skleníkových plynů je zapotřebí vytyčit odvětvové cíle. Pro zajištění doplňujících výhod by měly tyto cíle zahrnovat i všechny hlavní aspekty (emise vzduchu, hluk, ztráta stanovišť atd.) „udržitelného dopravního systému“ a jeho použití.

Opatření

Svého cíle dosáhneme tím, že:

- budeme udržovat, rozvíjet a zefektivňovat dopravní a environmentální ukazatele a budeme společně s Eurostatem, ITF/OECD a Evropskou komisí pracovat na doplnění souboru údajů agentury EEA prostřednictvím partnerů Eionet, zejména v oblastech hodnocení hluku způsobeného dopravou, využití půdy a vzorců přepravy zboží,
- budeme vycházet z ukazatelů a vypracovávat hodnocení pokroku dopravního odvětví při začleňování environmentálních aspektů do jeho politik coby vstupu do pravidelných integrovaných a průřezových hodnocení agentury EEA,
- budeme analyzovat podíl dopravy na kvalitě ovzduší a hluku v evropských městech,
- budeme vytvářet geografické přehledy emisí specifických pro dopravu,
- budeme formovat proces zlepšování environmentální výkonnosti mezinárodní letecké a námořní dopravy a její začlenění do pokjótského režimu pro zmírnění změny klimatu, a to pomocí relevantních informací zaměřených zejména na emise látek znečišťujících ovzduší a skleníkových plynů, a
- ve spolupráci s dopravním odvětvím, SVS a útvary Evropské komise budeme rozvíjet scénáře udržitelné dopravy, budeme zkoumat energetickou účinnost, udržitelnou mobilitu a přístup a synergie s rozvojem v sousedství a v blízkém okolí pomocí identifikace a popisu různých možných opatření, technologických možností, možností řízení poptávky a možností chování uživatelů.

Strategická oblast 3 Integrované hodnocení životního prostředí

Roste poptávka po provádění environmentálních hodnocení různých zeměpisných oblastí v Evropě, sousedních zemích a v celém světě a po příspěvcích do nich. Tato hodnocení jsou nutná jako pomůcka při tvorbě rámce, při podpoře a hodnocení pokroku celé řady politických procesů. Existuje i zvýšená poptávka po začleňování ekonomických informací a výhledů a po řešení nejistot. Tento růst počtu a rozmanitosti hodnocení však vede k neúčinnosti, překrývání a nedůslednostem, které mohou narušit jejich efektivnost.

V souladu se svým zakládajícím nařízením je agentura EEA povinna zveřejňovat každých pět let zprávu o stavu a vyhlídkách evropského životního prostředí. Příští zpráva má vyjít v roce 2010. Od svého vzniku EEA zveřejnila i čtyři celoevropská hodnocení, která zahrnují země východní Evropy, střední Asie a Kavkazu, dvě zaměřené na středomořský region a dvě na oblast Severního ledového oceánu. Kromě toho jsme věnovali zvýšenou pozornost rozvoji scénářů a výhledových studií, ekonomickému hodnocení a historickým analýzám environmentálních a zdravotních otázek pro zlepšení vývoje politik a rozhodování za podmínek vysoké nejistoty a složitosti.

V průběhu příštích pěti let předloží agentura EEA svou hlavní pětiletou zprávu a hodnocení a s partnery bude rozvíjet další regionální, celoevropská a celosvětová hodnocení a bude k nim přispívat. Bude také usilovat o zajištění pevné základny pro akční program EU pro životní prostředí.

Aby bylo zajištěno, že tato hodnocení budou podporovat procesy rozhodování a rozvoj politik, bude zvýšená pozornost věnována čtyřem prvkům:

- integrované analýze politiky životního prostředí a hodnocení vnitrostátních a regionálních politik a opatření pro zabezpečení životního prostředí např. v dopravě a infrastruktuře, zemědělství (biotechnologie a transgenní organismy), energie a průmysl (udržitelná výroba a spotřeba a nanotechnologie) a v oblasti financí (pojištění) a v obchodě (distribuce),
- rozhodování za podmínek rizika, nejistoty a složitosti a používání nástrojů na podporu rozhodování,
- poskytování většího počtu sociálních a ekonomických analýz s cílem přispět k zapojitelnosti životního prostředí do hlavního proudu společenského myšlení, a
- intenzifikace využití scénářů a dalších výhledových metod na podporu rozvoje udržitelných budoucích opatření.

Činnosti v této strategické oblasti lze nalézt v pěti tématech:

- **Integrované hodnocení životního prostředí**
- **Regionální a celosvětové hodnocení**
- **Podpora rozhodování**
- **Ekonomika**
- **Strategická budoucí opatření**

3.1 Integrované hodnocení životního prostředí

Náš hlavní cíl

Vypracovat, zveřejnit a sdělit průřezovou zprávu o stavu a vyhlídkách životního prostředí Evropy v roce 2010 a vytvořit dlouhodobou strategii s našimi sítěmi a partnery v zájmu koordinace budoucích celosvětových, regionálních, tematických a odvětvových hodnocení a zpráv.

Analýza

EEA má „každých pět let uveřejnit zprávu o stavu životního prostředí, o trendech a výhledech v této oblasti a rovněž zprávu zaměřenou na specifické problémy“ (článek 2 nařízení o založení agentury EEA). Další zpráva o stavu a výhledech životního prostředí má být vydána v roce 2010.

Pětileté zásadní zprávy agentury EEA poskytují strategické posouzení stavu a vyhlídek environmentálních otázek v kontextu udržitelnosti v členských státech EU, kandidátských a potenciálních kandidátských zemích. Zprávy přispívají ke strategické tvorbě politik v oblasti životního prostředí na evropské úrovni, k hodnocení akčních programů a strategií EU o životním prostředí a k formulaci budoucí agendy.

Projekt SOER 2010 bude moci dobře přispět k hodnocení 6. akčního programu pro životní prostředí a k příslušným částem strategie udržitelného rozvoje EU s cílem poskytnout perspektivu jakéhokoli následného programu prostřednictvím výhledových trendů a prognóz a ve vznikajících otázkách.

S uznáním širokého zájmu o projekt SOER 2010 budou navrženy různé produkty a multimédia, které budou určeny pro různé příjemce, a to i s hodnocením tematických otázek a na úrovni jednotlivých zemí.

Nová vylepšená perspektiva hodnocení bude představena na začátku nové strategie, aby agentura EEA mohla splnit svůj úkol předkládat každých pět let hlavní zprávu a aby mohla na tyto četné žádosti reagovat souvisle, efektivně a účinně.

Opatření

Svého cíle dosáhneme tím, že:

- budeme koordinovat vstupní údaje z celé řady tematických činností, SEIS a klíčových souborů ukazatelů v Evropě (i souborů, které spravuje Eurostat), abychom vypracovali z ukazatelů vycházející tematické integrované environmentální hodnocení trendů a výhledů životního prostředí v Evropě,
- budeme realizovat proces zaměřený na rozvoj analýz a výsledků jednotlivých zemí a na tomto základě budeme rozvíjet na učení zaměřené srovnávací hodnocení stavu opatření, situací a reakcí v jednotlivých zemích,
- budeme zlepšovat šíření výsledků hodnocení prostřednictvím multimediálních, uživatelsky přátelských a vícejazyčných informací,
- vypracujeme výhledové průřezové integrované hodnocení environmentálních otázek, které bude sledovat, jak lze z hlediska udržitelnosti rozvíjet interakci mezi otázkami životního prostředí a evropským a celosvětovým socioekonomickým rozvojem podle různých realizovatelných scénářů a jaký vliv by mohly mít na Evropu, své sousedy a další části světa,
- budeme rozvíjet dlouhodobou strategii integrovaných environmentálních hodnocení v regionu, která zahrnuje probíhající pětiletý cyklus podávání zpráv a další regionální, globální a na problematiku orientované potřeby v oblasti hodnocení.

3.2 Regionální a celosvětové hodnocení

Náš hlavní cíl

Plánovat a připravovat regionální hodnocení, přispívat k nim a poskytovat je na podporu různých politik a politických procesů v souladu s dlouhodobou strategií agentury EEA ohledně integrovaného hodnocení a podávání pětiletých zpráv.

Analýza

Společné zeměpisné a environmentální vzorce charakterizují specifické oblasti v Evropě, jako jsou pobřežní regiony nebo horské oblasti. Na jedné straně odpovídají realitě rozmanitosti evropské krajiny a na druhé straně určité formě cílových procesů a politik nebo obecněji územní soudržnosti. Analýza environmentálního statusu těchto rozmanitých oblastí, jako jsou pobřežní, městské, venkovské, horské oblasti, je tak zakořeněna v konkrétních socioekonomických charakteristikách různých oblastí a současných a historických vzorcích využití půdy. To má důležité důsledky, jelikož mnoho politik a scénářů rozhodování musí zvažovat celou řadu interakcí; například rozrůstání měst do venkovských oblastí, vliv urbanizace v pobřežních oblastech na ekosystémové služby, úloha horského zemědělství při udržování vysoce hodnotné přírodní zemědělské půdy. EEA je zapojena do přípravy řady regionálních hodnocení a procesů podávání zpráv o stavu životního prostředí.

Jako příklad lze uvést práci v rámci evropské politiky sousedství a strategie pro střední Asii, koordinaci a tvorbu výsledků v kontextu středomořského procesu Horizon 2020 pro posouzení pokroku na základě dohodnutého souboru ukazatelů, globální posouzení hodnocení ze strany UNGA s cílem vytvořit pravidelný proces posuzování mořského prostředí a hodnocení pro Severní ledový oceán a klíčové ekosystémy, jako jsou mokřiny a vysokohorské oblasti.

Opatření

Svého cíle dosáhneme tím, že:

- budeme poskytovat spojení a snadný přístup k SEIS, k síti Reportnet a k různým nástrojům k provádění integrovaných hodnocení s cílem umožnit celému širšímu společenství maximální využití těchto změn,
- budeme spolupracovat s akčním plánem pro Středomoří, s Eurostatem a dalšími partnery na organizaci pravidelného procesu podávání zpráv v rámci projektu Horizon 2020, vydávání pětiletých zpráv a dvouletých zpráv o středomořském životním prostředí,
- naplánujeme a připravíme pátou celoevropskou hodnotící zprávu,
- budeme se podílet na posouzení hodnocení pro mořské prostředí ze strany UNGA, na činnostech UNEP-GEO, dalších činnostech UNEP DEWA a dalších hodnoceních OSN prostřednictvím odborných skupin a předsednictví v panelech,
- budeme identifikovat potřeby a poskytování specifických hodnocení šitých na míru ohledně stavu prostředí Severního ledového oceánu,
- budeme identifikovat potřeby relevantních hodnocení a jejich rozvoje na podporu politik soudržnosti, prostorového plánování a oblastí definovaných jejich ekologickými souvislostmi (např. pobřeží, vnitřní moře, městské, venkovské a horské oblasti), a
- budeme zlepšovat šíření a prosazování konceptu integrovaného hodnocení prostřednictvím multimediálních, dobře srozumitelných a vícejazyčných informací.

3.3 Podpora rozhodování

Náš hlavní cíl

Podpora lepšího a ve větší míře akceptovaného chápání důsledků systémové vědy, několikanásobné příčinnosti, nejistoty a zdrojů poznatků za účelem podpory včasného, participačního, důsledného a adaptivního rozhodování.

Analýza

Roste vědecká informovanost o tom, že environmentální, ekologické a zdravotní otázky jsou složitější, mají více příčin a jsou více vzájemně propojeny, než se předpokládalo dříve. Většinu environmentálních a zdravotních otázek, např. změnu klimatu, čtyři prioritní choroby a poruchy z akčního plánu EU pro životní prostředí a zdraví, zdraví ekosystémů a ztrátu biologické rozmanitosti, charakterizují systémová věda, nelineární dynamika a prahové jevy. Včasné reakce vlád a v rostoucí míře i občanské společnosti na odchylky v tak složitých ekologických a biologických systémech zahrnují přijetí opatření týkajících se hlubších silných stránek a někdy různých typů důkazů (např. spíše původních znalostí, relevantních znalostí než přesných údajů), pokud se má dosáhnout preventivního předcházení škodám. Taková rozhodnutí je nutné přijímat s ohledem na rozsáhlejší znalostní základnu, zčásti odvozenou z účasti veřejnosti, podporovanou zvýšeným povědomím o efektivnosti a důsledcích předchozí činnosti nebo nečinnosti v souvislosti s novými otázkami a včasným varováním.

Účast veřejnosti a zúčastněných osob je také ve větší míře chápána jako součást efektivního rozhodování o otázkách, které vyplývají ze složitých systémů, jako jsou: správa povodí, posouzení strategického dopadu, přizpůsobování se změně klimatu, zacházení s půdou, ochrana přírody, prostorové plánování, rozvoj strategických budoucích opatření, řízení dopravy na straně poptávky, využití vody, energie a zdrojů a laické monitorování změny klimatu.

Opatření

Svého cíle dosáhneme tím, že:

- budeme rozvíjet retrospektivní analýzy minulých rozhodnutí o životním prostředí (např. Poučení z včasných varování, sv. 2), abychom mohli

zajistit větší vědomostní základnu, jejíž pomocí by bylo možné stanovit a provádět budoucí politická opatření, která jsou včasná, solidní a přizpůsobitelná,

- budeme podporovat dlouhodobé sledování parametrů citlivých na překvapení, abychom mohli lépe předvídat odchylky v biologických a zdravotních systémech,
- budeme zkoumat různé metody dosahování efektivní účasti veřejnosti při identifikaci a řízení vznikajících ekologických a zdravotních otázek,
- budeme rozvíjet a používat nástroje na podporu rozhodování v klíčových oblastech, jako je změna klimatu, přizpůsobování se, ocenění ekosystémů a hodnocení zranitelnosti,
- budeme analyzovat transparentní přístupy k hodnocení vědeckých a dalších forem znalostí, jako jsou původní znalosti, a budeme pomáhat s jejich harmonizací a s podporou širšího využití zásady obezřetnosti,
- zlepšíme a zjednodušíme terminologii používanou k charakterizaci příčinných souvislostí a nejistot v ekologických a biologických systémech tím, že podpoříme široké přijetí takové terminologie,
- s partnery budeme rozvíjet lepší chápání takových druhů judikatury, které budou náležitě odrážet potřeby životního prostředí, a
- zlepšíme povědomí o těchto otázkách prostřednictvím seminářů s širokým zastoupením zúčastněných osob.

3.4 Ekonomika

Náš hlavní cíl

Podporovat a poskytovat integrovanou ekonomickou analýzu včetně tvorby modelů v různých oblastech (biologická rozmanitost, změna klimatu, mořské prostředí, prostorové plánování, životní prostředí a zdraví) a u různých hnacích sil (zemědělství, doprava, (bio)energie) se zaměřením na cenu politické nečinnosti, náklady na opatření, výhody plynoucí z lepší kvality životního prostředí a ekosystémových služeb a role a dopad tržních nástrojů a reformy ekologické daně. Ústředním bodem těchto činností bude údržba úschoven údajů.

Analýza

Roste pozornost věnovaná ekonomickým škodám a ztrátě blaha v případně nevhodných opatření či nečinnosti. Politiky a opatření musí současně přinášet efektivní řešení s minimálními náklady. Ekonomická složka environmentální analýzy a hodnocení je posilována, jelikož se odráží v dalším rozvoji metod, jako jsou *ex-ante* náklady na politickou nečinnost, hodnocení dopadu a integrovaná analýza a *ex-post* hodnocení. Tržní nástroje jsou v rostoucí míře uznávány za potenciálně úsporné nástroje a reforma ekologické daně usiluje o sladění environmentálních, daňových a sociálních cílů.

Opatření

Svého cíle dosáhneme tím, že:

- budeme dále rozvíjet sběr údajů a hodnocení ekonomických důsledků opatření a nedostatečných opatření,
- budeme rozvíjet integrovanou analýzu ekonomických hnacích sil a environmentálních problémů a politické nástroje,
- budeme vytvářet seznamy a hodnocení úlohy tržních řešení a reformy ekologických daní,
- uděláme z ocenění tržních a netržních škod na ekosystémových službách a blahobytu lidí s ohledem na náklady na nečinnost vstupní údaje do evropských programů ekohodnocení,
- budeme provádět integrované analýzy environmentálních důsledků a účinnosti zdrojů hlavních hnacích sil a řešení se zaměřením na tržní přístupy, jako jsou trhy s uhlíkem a ekologické daně,
- provedeme analýzu reformy ekologické daně jako reakce na dlouhodobě udržitelné sladění environmentálních, ekonomických/daňových a sociálních cílů, a
- budeme dále rozvíjet metodiky, včetně převodu výhod, pro zvýšení výsledků případové studie netržních ocenění a oceňování v půdní a ekosystémové evidenci.

3.5 Strategická budoucí opatření

Náš hlavní cíl

Pomoci rozšířit strategické rozhodování mezi hlavními klienty a partnery agentury EEA pomocí dalšího rozvoje hodnocení na základě scénářů ve specifických oblastech, jako je výhledová složka významných hodnocení agentury EEA, pomocí podpory opatření v oblasti budování kapacity a pomocí lepšího využití stávajících procesů, informací a metod s cílem poskytnout možnosti do budoucna šité na míru uživatelům.

Analýza

Stále více je uznáván význam budoucích studií a zejména scénářů při rozhodování, jelikož se stále více projevuje sama složitost, zvýšené riziko a nejistota environmentálních problémů.

V prvním roce svého fungování se agentura EEA zaměřila v této oblasti na integraci perspektivy svých hlavních hodnocení týkajících se EU (SOER) a sledování provádění politiky životního prostředí Společenství prostřednictvím analýzy vzdálenosti od stanoveného cíle. Podle analýzy představené v pětileté zprávě o stavu a výhledech předložené v roce 1999 a podle změněného nařízení byla agentura EEA požádána, aby do svých hodnocení začlenila výhledový prvek.

V důsledku toho se práce agentury EEA rozšířila i nad rámec zpráv SOER, do tematických oblastí a mimo stávající právní předpisy a hranice Evropy. V průběhu posledního strategického období spočívala největší část práce v rozsáhlých procesech hodnocení, které byly součástí pětileté zprávy o stavu a výhledech z roku 2005, a v práci pro bělehradskou konferenci Životní prostředí pro Evropu, která se konala v roce 2007. Kromě toho agentura přispěla k procesu celosvětového environmentálního výhledu podle UNEP. Dále se prostřednictvím vysoce uznávané práce na scénářích PRELUDE projevil značný potenciál scénářů pro vymezování problematik v časných stadiích politického cyklu a způsobu navozování strategického myšlení v tvorbě politik.

Opatření

Svého cíle dosáhneme tím, že:

- budeme nadále podporovat probíhající hodnotící procesy agentury EEA a zejména budoucí analýzu pro SOER 2010 a pro evropské hodnocení ekosystémů (Eureca 2012),
- budeme podporovat využívání scénářů a nových technik krátkodobých předpovědí při strategickém rozhodování formou rozvoje pokynů, osvědčených postupů a internetových školicích nástrojů,
- budeme iniciovat nová výhledová hodnocení/hodnocení scénářů ve specifických oblastech, regionech a tématech,
- budeme dále zkoumat současné dopady a efektivnost používání scénářů při strategickém environmentálním rozhodování,
- budeme dále rozvíjet informační systémy prostřednictvím SEIS pro výhledové informace a budeme rozvíjet nástroje lépe šité na míru pro správu výhledových informací, a
- posílíme spolupráci se zeměmi a dalšími významnými hráči v oboru (tj. Generální ředitelství Evropské komise pro životní prostředí, Společné výzkumné středisko a Eurostat) s cílem vytvořit strategická partnerství s příslušnými středisky poznatků a výzkumnými programy pro budování kapacit, zlepšení metodických přístupů a jejich rozšíření na podniky, a případně nevládní organizace.

Strategická oblast 4 Informační služby a komunikace

Poptávka po srozumitelných, aktuálních informacích výrazně vzrostla i v průběhu strategie pro období 2004–2008. Tato poptávka vychází od osob přijímajících politická rozhodnutí a evropských občanů, kteří stále více chtějí plnou transparentnost, pokud jde o informace, které poskytují veřejné orgány. Společně s tímto vývojem nám rychlý rozvoj nových informačních technologií poskytuje nástroje pro efektivnější komunikaci.

V průběhu příštích pěti let se agentura EEA bude snažit poskytovat osobám přijímajícím rozhodnutí a občanům v Evropě nezávislé informace, které potřebují pro informovanou volbu v oblasti životního prostředí a zvyšování povědomí o životním prostředí tím, že bude sdělovat naše zprávy transparentním, srozumitelným způsobem pro co nejširší okruh veřejnosti.

Informační služby a komunikace agentury EEA podporuje celá řada iniciativ v celé Evropě, v nichž je EEA vyzývána k podpoře, včetně Sdíleného informačního systému o životním prostředí, systému Inspire o poskytování prostorových informací, Aarhuské úmluvy o přístupu k informacím o životním prostředí a GMES — technické vlajkové lodi EU zaměřené na lepší začlenění *in-situ* a monitorování pomocí vesmírných technologií.

V průběhu provádění strategie usiluje agentura EEA o to, aby se její internetová stránka stala světově uznávaným portálem pro poskytování včasných a relevantních environmentálních informací o stavu a výhledu životního prostředí v Evropě. Cílem je poskytovat výrobky a služby s vysokou čtivostí, použitelností a důsledností zpráv pro mnohojazyčnou uživatelskou obec agentury.

Internetová stránka se vyvine ze stránky, která pouze uchovává dokumenty, do interaktivní stránky a portálu, který podporuje dvoucestnou komunikaci a může efektivně pomoci zlepšit kvalitu a rozšíření environmentálního vzdělávání.

I nadále se budeme soustředit na psaní pravidelných aktualit pro internet a budeme co nejlepším způsobem využívat multimediální techniky pro maximalizaci dosahu a dopadu zpráv agentury EEA.

Práce v této strategické oblasti bude probíhat ve dvou tématech:

- **Sdílený informační systém o životním prostředí**
- **Komunikace**

4.1 Sdílený informační systém o životním prostředí

Náš hlavní cíl

Modernizovat současné systémy podávání zpráv na síť decentralizovaných systémů poskytujících on-line přístup k údajům, které jsou spravovány co nejbližší ke zdroji, a zlepšujících kvalitu a včasnost informací. Agentura EEA a Eionet budou spolupracovat s Evropskou komisí a dalšími mezinárodními zúčastněnými osobami na realizaci systému. Agentura EEA toho dosáhne tím, že bude vznikající iniciativy související s e-vládou, infrastrukturou prostorových informací v Evropě (Inspire), GMES, globálním pozorováním Země (GEO) a globální soustavou systémů pozorování Země (GEOSS) nadále opírat o systémy a nástroje vyvinuté pro podávání zpráv (Reportnet).

Analýza

V únoru 2008 Evropská komise přijala sdělení, kterým navrhla zlepšení, modernizaci a zefektivnění současných informačních systémů o životním prostředí vytvořením Evropského sdíleného informačního systému o životním prostředí (SEIS).

SEIS je rozšířený, integrovaný, internetový informační systém, jehož základem je síť poskytovatelů veřejných informací, kteří sdílejí data a informace o životním prostředí. Staví na stávající elektronické infrastrukturu, systémech a službách v členských státech a orgánech EU, zejména na infrastrukturu, systémech a službách agentury EEA a Eionet.

Cílem systému je lepší provázanost všech stávajících toků dat a informací týkajících se politik a právních předpisů EU o životním prostředí, včetně provádění infrastruktury pro prostorové informace v Evropě nazvané Inspire, dalších dat a pozorování v reálném čase souvisejících s environmentálními prioritami a služeb pocházejících z systému GMES. Bude poskytovat snadno přístupné informace politickým činitelům i občanům. Hlavním úkolem bude vyvinout SEIS jako platformu, kterou lze použít i pro dvoucestnou komunikaci o životním prostředí, konkrétně umožnit uživatelům nahrávat a sdílet své informace s ostatními osobami od místní po celosvětovou úroveň.

Opatření

Svého cíle dosáhneme tím, že:

- budeme s Eionetem, Evropskou komisí (především prostřednictvím Skupiny čtyř a deseti Sředisek dat o životním prostředí) a s Evropskými tematickými středisky agentury EEA pracovat na zavádění
- tohoto rozšířeného systému sdílení informací od místní po celosvětovou úroveň na základě interoperability,
- postupně budeme přizpůsobovat síť Reportnet tak, aby se z ní stal nástroj na podporu navržené upravené směrnice o podávání standardizovaných zpráv a pro urychlení procesu on-line dostupnosti údajů,
- zaměříme se na evropské řízení dat, včetně zefektivnění prioritních toků údajů s Eionetem, na koordinaci složky *in-situ* systému GMES a řízení pěti tematických Středisek dat o životním prostředí s cílem nabízet velké množství evropských souborů dat o životním prostředí ve vhodných formátech pro různé uživatele,
- budeme dále rozvíjet svou infrastrukturu prostorových dat v souladu s nadcházejícími prováděcími pravidly pro systém Inspire, aby se tato infrastruktura stala páteří systému SEIS,
- budeme rozvíjet aplikace a služby týkající se monitorování ovzduší a mořského prostředí a územního environmentálního monitorování a dále i pozorování využívající vylepšené monitorování *in-situ* a opírající se o prostorové technologie, které je odvozeno ze systémů GMES a GEO/GEOSS,
- zajistíme údržbu a správu systému s vysoce kvalitními nepřetržitými službami v oblasti poskytování údajů a informací, a
- budeme nepřetržitě zlepšovat internetovou stránku agentury EEA jako hlavní portál pro poskytování včasných a relevantních informací o životním prostředí Evropy.

4.2 Komunikace

Náš hlavní cíl

Poskytovat služby našim primárním cílovým skupinám osob přijímajících rozhodnutí a vlivným činitelům v Evropě a při tom dosáhnout co největšího počtu příjemců úzkou spoluprací s našimi institucionálními sítěmi v Evropě a s mezinárodními a vnitrostátními sdělovacími prostředky; podporou strategických zpráv agentury EEA proaktivním, citlivým způsobem s cílem přispět k politickým a veřejným agendám; tvorbou většího množství vzdělávacích materiálů o životním prostředí pro evropské občany; vytvořením efektivní dvoucestné komunikace; účastí v dialogu s cílovými skupinami pro pochopení jejich informačních potřeb a poskytováním správných informací ve správnou chvíli, aby měly největší dopad.

Analýza

Naše komunikační strategie je „živý“ dokument, který má osobám přijímajícím rozhodnutí a občanům v Evropě poskytovat nezávislé informace, které potřebují, aby mohli provádět informovaná rozhodnutí o životním prostředí; který má zvyšovat povědomí o životním prostředí sdělováním našich zpráv transparentním, srozumitelným způsobem co největšímu počtu příjemců; který má také zvyšovat povědomí o významu environmentálního vzdělávání v Evropě a posilovat profil agentury a jejích sítí coby klíčových poskytovatelů včasných, cílených, relevantních a spolehlivých informací o životním prostředí Evropy.

Opatření

Svého cíle dosáhneme tím, že:

- budeme své výstupy přizpůsobovat četným účelům a příjemcům a budeme používat rozmanitou škálu cest pro jejich doručení,
- budeme uspokojovat poptávku po stručných, čtivých prezentacích hlavních zpráv o našich výstupech, což je společný požadavek všech našich cílových skupin, odborných i laických,
- budeme investovat do multimediálního obsahu naší internetové stránky, aby se stala světově uznávaným portálem pro poskytování včasných a relevantních environmentálních informací o stavu a výhledu životního prostředí v Evropě,
- začleníme své komunikační iniciativy do environmentálních agend Evropské komise a Evropského parlamentu, předsednictví Rady ministrů a veřejných zájmů v různých regionech Evropy,
- rozšíříme svůj dosah na více odvětví zapojených do tvorby politiky, výzkumu a vzdělávání v oblasti životního prostředí a pokud možno budeme uspokojovat jejich potřeby informací o životním prostředí,
- posílíme a rozšíříme svou mediální síť a budeme ji využívat ke znásobení účinku svých zpráv a zvýšení viditelnosti Agentury coby klíčového poskytovatele informací o životním prostředí,
- vypracujeme program koncové komunikace v Agentuře, budeme podporovat intenzivní vnitřní komunikaci a školení v oblasti komunikace pro pracovníky agentury EEA,
- budeme provádět cílenější přístup ke sdělovacím prostředkům, vybereme sdělovací prostředky, s nimiž budeme chtít pracovat, v závislosti na zprávách, které chceme zveřejnit, a cílové skupině, kterou chceme oslovit,
- vytvoříme speciální internetové vzdělávací materiály,
- posílíme komunikaci s mladšími příjemci tím, že upravíme hlavní zprávy agentury EEA pro různé výstupy vhodné pro děti a pro širší vzdělávací potřeby, a
- budeme monitorovat efektivnost svých činností pro zajištění dvoucestné komunikace a dialogu.

Rozpočtové prognózy

Rozpočet			
Rok	Základní subvence EU	Příspěvek států. které nejsou členy EU	Celkový rozpočet
2009	34 560 000	5 067 000	39 627 000
2010	35 251 000	5 101 173	40 352 173
2011	35 956 020	5 135 976	41 091 996
2012	36 675 140	5 171 415	41 846 555
2013	37 408 643	5 207 500	42 616 144

Pracovníci	
Rok	Kmenových pracovníků celkem
2009	178
2010	183
2011	183
2012	183
2013	183

Mezní podmínky a rozpočtové předpoklady

- dvouprocentní růst základní podpory z EU,
- celkový rozpočet nezahrnuje přidělené příjmy od dalších generálních ředitelství: patří sem GMES 3 miliony EUR (2009–2012) a ENP 5 milionů EUR (2009–2012),
- pro období 2010–2013 bylo začleněno pět dalších smluvních zástupců pro GMES.

Evropská agentura pro životní prostředí

Strategie EEA 2009–2013
Víceletý pracovní program

Lucembursko: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství

2009 — 42 stran — 21 x 29,7 cm

ISBN 978-92-9213-008-4

DOI 10.2800/12773

Evropská agentura pro životní prostředí
Kongens Nytorv 6
1050 Kodaň K
Dánsko

Tel.: +45 33 36 71 00
Fax: +45 33 36 71 99

Internet: eea.europa.eu
Dotazy: eea.europa.eu/enquiries

